

MAGYAR LAP

+ 4 Lei

Taxa postalá plátitá h
aprobárlí Dir. Gen. P?

T. „Otthon” Irók és Hirlapírók k
bet-körnt 9—11.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 231 (1377) szám * Vasárnap, 1936 október 11

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök temetése

Óriási arányokban nyilatkozott meg a magyar nép gyásza. — Az olasz, német, osztrák, bolgár és lengyel államfők képviselőiték magukat a temetésen

Budapestről jelentik: Szombaton délelőtt 10 órakor kezdődött Gömbös Gyula magyar miniszterelnök temetése az országház kupolacsarnokában. Leirhatatlan az a hatalmas gyász és részvét, mely itt, ezen a szertartáson is megnyilvánult. Olyan hatalmas tömegben jött el az ország és a főváros lakossága megadni a végtisztséget halott miniszterelnökének, hogy a rendezőségnek is nagy gondot okozott a közönség elhelyezése.

Az első sorban foglalt helyet Horthy kormányzó, mellette szárnysegéde, majd a kabinetiroda főnöke. Jobbra és balra tőle a külföldi államfők képviselői: Ciano gróf, olasz külügy-miniszter, Göring porosz miniszterelnök, Schuschnigg osztrák kancellár, Stoinov, a bolgár és Letkowszky, a lengyel államfők képviselői. Utánuk a gyászoló család, majd sorban a nagyszámú egyházi, polgári és katonai előkelőség, közöttük Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás. A földszinti páholyokban kaptak helyet az előkelő hölgyek: a legelsőben a kormányzó felesége.

A közönség elhelyezkedése egy egész óra hosszáig tartott.

Budapestről jelentik: Még pénteken este érkezett meg Göring Hermann, porosz miniszterelnök, hogy résztvegyen Gömbös Gyula magyar miniszterelnök szombati temetésén. Megérkezése után azonnal gépkocsiba ült és a parlamentbe hajtatott, ahol fenyőfák között, liliumokból és fehér krizantémokból összeállított koszorút helyezett Gömbös ravatalára, szalagján a következő felirattal: „Nagy idők hűségese gyertyatársának, Göring vezéreztetes.”

Péntek délután helyezték el a koporsón Starhemberg herceg koszorúját, majd a budapesti bolgár követ helyezte el a bolgár király, a kormány és a hadsereg koszorúit.

Félöt óra tájban hatalmas vörös-aranyvörös szalagos koszorút hoztak, a spanyol nemzeti állam kegyeletnyilvánítása kifejezését. A szalagon ez a felírás állott: General Franco.

A tolnamegyei Murga község, Gömbös Gyula szülőfaluja, koszorút és földet küldött Budapestre, hogy az elhunyt miniszterelnök hazai rögön pihenjen. A földet tartalmazó ládát három murgai polgár vitte a koporsó után.

Kezdődik a temetési szertartás

Horthy kormányzó a koporsó előtt

Tizenegy órakor érkezett meg Horthy Miklós kormányzó az országház elé. A kupolacsarnokba érve megállt a koporsó előtt s némán lehajtott fejjel tisztelgett a hűségese inunkatársainak. Röviddel ezután fényes papi kísérettel megérkezett Raffay Sándor, evangélikus püspök. Kezében aranyfésűs szentírás. Meghajlta fejt a koporsó, majd az államfő felé s felszong az operaház énekharának tompa gyász-zsolozsmája.

Ezután Raffay püspök lép a koporsó elé. Rövid imát mond, majd föladja a szentírt. Máté evangéliuma 16. részének 26-ik versét:

— Jézus ezt mondá tanítványainak:
„aki engem követni akar, vegye fel az ő keresztljét és úgy kövessen engemet.”

— Ezt a krisztusi parancsot halljuk kísérendülni ebből a korán kettétört életből, mely ebben a koporsóban megszűnt. Mert Jákfai Vitéz Gömbös Gyula nemesak hazájának, hanem megváltójának is hű katonája volt. S kész volt vállalni ezt a kemény parancsot is... Amikor föltűnt a magyar égbolton a bolsevizmus vörös csillaga, kész volt vállalni ezzel a veszedelemmel való szembezállás minden kockázatát, pedig tudta, hogy az az út, amelyre lép, a keresztbordozás útja. Mégis rálépett bátran, önfelelődozó szent hittel és teljes önmegtagadásal...

Némelyek azt mondották, hogy a hatalmat szerette. De azok, akik előtt kitért a lelke, tudták, hogy családján kívül csak a fajtát és hazáját szerette... Amikor jött, milliók reménye fogadta, amikor távozik, milliók könnyes sóhaja száll utána.

Raffay püspök ezután megáldotta a halottat s ismét felzúgott az operaház énekharának gyászzenéke.

A magyar kormány bucsuzó szava

Az ének elhangzása után Darányi Kálmán, helyettes miniszterelnök lépett ezután a koporsó elé.

— Milliő szívűből fakasztott könnyet az ő elmulása — mondotta többek között. — Lángoló hazaszeretete, önfelelődozó kötelességteljesítése, a magyar hit, erő és megújodás hordozója volt. A végtelenséget kereste a magyar életben. Egyénisége elválaszthatatlanná vált Magyarország történelmi gondolatától. Hitte és hirdette, hogy a történelmi nemzetek végtelének. Nagy álmaiban megjelent előtte a honfoglaló magyar, aki öntudatosan nézi a nap keltét és nap nyugtát.

Belső rend és nyugalom a négy-éves kormányzás alatt, aminek érdemét a külföld is elismerte

Darányi Kálmán ezután méltatta Gömbös Gyula bel- és külpolitikai tevékenységét, érdemeit, majd ezeket mondotta:

— Nincs és nem lehet kormányzó, aki nemzetét nagyobb odaadással és nagyobb munkabírással szolgálta volna, mint ahogyan ő akarta és tette is, valahányszor az ország belső és külső érdekeinek felkarolásáról volt szó. Éjt nappalá téve dolgozott és négy éves kormányzása alatt nem volt olyan pillanat, amelynek kihasználását elmulasztotta volna, amikor a nemzet érdekében valamely célnak eléréséről, vagy megközelítéséről volt szó.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

A tekintélyek uralma

Szomszédos lapársunk, kit utcánkunk nem a jobboldalán, hanem a baloldalán szerkesztették, — egy kis költődni valót talált abban a cikkünkben, amit Gömbös Gyula magyar miniszterelnök halála alkalmából a szomszédos ország viszonyainak várható alakulásáról írtunk. Idézte a következő sorainkat: „A Gömbös-féle reform-kezdeményezések tulajdonképpen a magyarországi közvélemény bizonyos kiereledéséből törtek elő. Azok tehát a halálesettel nem fognak elmúlni. Inkább arra lehet várni, hogy Gömbös tetterős egyénisége pótlására a magyar közélet vezetői között erősebb összefogás fog előállni és körülbelül a tekintélyek kormánya megalakulásában fogják megtalálni a halál miatti kormányválság megoldását.” Ez idézet nyomán aztán következő mondatokat írja: „Ha jól értettük az idézett sorokat, abból azt kell kiolvasnunk, hogy Gömbös után sokkal jobboldalibb kormány várható. Mi ebben biztossággal kételkedünk.”

A továbbiakban aztán fejtegeti, hogy bizonyos szélsőségek között hogyan egyensúlyozott Gömbös, s hogy „ipari kizsákmányolás”, illetve „a nagybirtok feudális jellegű megrögződöttsége” van Magyarországon, de az ország irányítására a középútat követők nagy táborát áll készen, élen Bethlen Istvánnal. Ezzel nem állna ellentétben a „tekintélyek kormánya”, mint ahogyan azt Ernst Sándor prelatius, a keresztény kisgazdapárt elnöke emlegette. De „erre mifelénk a jobboldali mámor hatása alatt” a tekintélyi uralmat nem így értik, hanem úgy, mint az alkotmányos eszközök félretolását, s az erőszakkal és pusztá hatalommal való diktatúrát akarunk érteni.

A szánszándékos és erőltetett félremagyarázásnak szinte iskolapéldája ez a sok velünk szemben való főprengés. Hogy a mi egészen világos szavainkból hogyan olvashatták ki lapársunk a „sokkal jobboldalibb” kormány és a parancsuralom iránti várakozásunkat, azt csak azzal magyarázhatjuk, hogy neki ezek az üldöző rögeszméi. Mi „a magyar közélet vezetői közötti erősebb összefogás”-ról, s ebből folyólag a „tekintélyek kormánya” valószínű jövővelről beszéltünk, tehát valami pártszínezet nélküli összeseregletéről, mely a közélet minden tekintélyét kormányzati koalícióba hozza össze. Mi is éppen az Ernst Sándor keresztény-párti vezér nyilatkozatáról kapott hír alapján láttuk és látjuk közelinek e koalíció lehetőségét. Hogy ez mért lenne „sokkal jobboldalibb”, vagy éppen parancsuralom felé haladó, azt igazán nem tudjuk megérteni.

Persze aki folyton „jobboldali” és „baloldali” egységeken számol, s még amellettsok az utóbbiakban látja az üdvös haladás biztosítékait, az gyanakszik a „tekintély” fogalmára. Azt is csak pártszínezeti jelszónak tudja elképzelni. Mivel a „tekintély” fogalmában sok a múlthoz ragaszkodás, sok a fölttes iránti biztosságot és engedelmisség, ennélfogva ezt a szót a baloldali felfogás jobboldali sajátjának tartja, s fél tőle, mint kerékkötőtől és szabadságkorlátozótól. De aki fel tudja oldani magát abból a kiesínyességéből, hogy mindent így, a megmerevedett oldalak szempontjából nézzen, az a „tekintély” szót se tudja a zsarnokság fogalmával összehasonlítani. Nem fog annak emlegetésekor arra gyanakodni, hogy no most, a tekin-

nén egy „sokkal jobboldalibb”
otkezni.

A kicsinyességektől felszabadult gondolkozó a „tekintély” fogalmában erkölcsi erőt lát, mely egyedül alkalmas a vezetésre. A „tekintély” egyrészt a vele felruházott egyén kiválóságát jelenti, a kitartó munkával és hosszas küzdelmekkel megszerzett érdemet, valami fölemelkedett jóságot, — ennyiben tehát arisztokratizmus van benne. Viszont benne van ennek a kiválóságnak, érdemnek és jóságnak a közönség részéről való elismerése, az előtte való önkéntes tisztelet és meghajlás is, — tehát ennyiben a demokratizmusnak a tömegvonzását is magában foglalja. Ekként a tekintély olyan jelenség, melyben arisztokratizmus és demokratizmus egyaránt találkozik, sőt ezek együttes hatása nélkül létre se jöhet. Lehet valakinek kiválósága, érdeme, jósága; de ha nincs ennek a közönség részéről való elismerése, akkor nincs az illetőnek tekintélye. Viszont valakinek alávetetheti magát a közönség félelemből, vagy tömeghangulati szeszélyből; de ha az illetőnek nincs saját személyéből kifejlődött kiválósága, érdeme és jósága, akkor nem is lesz iránta tartós tisztelet, ami pedig a tekintély lényegét adja.

Mikor azt mondtuk, hogy a szomszédos magyar államban a tekintélyek kormányának a jövetele várható, mi a tekintély fogalmát a most mondott értelemben értettük. Nem is értettük másként. Mi már régen elszoktunk attól, hogy jobboldali és baloldali látószögök szerint gondolkozunk és nézzük egy-egy nép előhaladási lehetőségeit. A történelmet lehet írni és olvasni jobboldali, vagy baloldali szempontokkal, de átélni csak mindkét oldal együttesével lehet. A népkisebbségi lét is ilyen átélés, sőt fokozottan az, mert életünk olyan nagyobb országos életben gördül tova, amely fölött nem mi, hanem egy más nép többsége rendelkezik. Ebben a nem tőlünk függő tova-gördülésünkben mindkét oldalunk használatát. Ha csak a jobb oldalunkon akarunk haladni, leszakad a bal oldalunk, s viszont. Mindkét esetben elveszítünk azt az összetartást, amely kisebbségi műveltségünkben is egyedül tarthat meg népként, a *magunk népeként* bennünket.

Ránk nézve még fokozottabb életszükség, nagy erkölcsi erők vonzása legyen közöttünk, mert nekünk nincs parancsoló és kikényszerítő hatalmunk, amivel mintegy kívülről tudjuk összesajtolni magunkat. Nekünk belülről kell összetartásunkat valami természetes egységgé tennünk. Belülről kell kiválóságokat, érdemeket, jóságokat, s azok körüli tartós vonzódásokat, szóval: tekintélyeket és körülöttük való állandó csoportosulást létrehozunk. Ezek tartanak össze bennünket, s nem a jobboldalra,

vagy baloldalra való ide-odavetődésünk.

Nagyban véve ugyanez a pártoskodás nélküli nemzeti élet a többségi sorsban levő népek számára is a boldogulás és üdvös haladás igazi útja. De ők végtére is megengedhetik maguknak azt a fényűzést, hogy a két oldalkat egymással szemben álló ellentétként használják. Nekik hatalmuk is van hozzá, hogy egyik vagy másik oldaluk tuzását megrendszabályozzák, s mindkettőjüknek a hevületét országos haladás hajtóerejévé tegyék. Nekik e hatalom folytán az összetartást még belülről nőtt tekintélyek nélkül is meg lehet valósítani, mert a maguk országos egységét hivatalos hatalommal, tehát külső erővel is létrehozhatják. Azonban mégis vannak pártok fölött álló emberek, nagyságaik, szellemi és gazdasági vezetőik, s ezek hatása náluk is több, mint a jobboldali, vagy baloldali tagozódások vetélkedésének az eredménye. Az egyszerű helyi kis körökben is jobban és áldásosabban tud hatni egy-egy jó gazdának, egy-egy jóságos embernek az atyai tekintélye, mint a pártok korteseinek az ideoda rángató hargulatésinálása, vagy erőszakolása. Tehát a többségi sorsban levő népeknél is a tekintélyek uralma nagyon elhatározó jelenség, s a névtelen rétegekben is szélesen elterjedt belső erő.

WIMPASSING

esőcipők,
sárcipők,
hócipők
megérkeztek

REICHARD

cipőáruház.

dett belső erő.

Ennek a kihajtása az, hogy minden államban mind láthatóbb a törekvés a pártok nélküli állapotra. Minden országra halmozottan terhelődnek rá valami nagy korszakfordulat gondjai. Ilyen körülmények között mind egyszerűtlenebb a jobb és bal irányú tagozódás, hanem annál inkább időszzerű az összefogás gondolata. Annak kivételére tekintélyek kellenek, s ezért keresik a tekintélyek uralmát. Ez nem valami „sokkal jobboldalibb” alakulás; ez egyszerűen a történelem sodra.

A belügyminiszterium új intézkedést adott ki a helységnevek írásáról

Bucuresti. Saját tud. Willer József képviselő a kormány átszervezésére való tekintettel megismételte közbenjárását a helységneveknek az ardeali kisebbségi sajtóban való használatára ügyében. Felkereste Bentoiu belügyi alminisz-

tert, akihez a cenzura ügye tartozik és előadta neki, hogy magyar szövegben a román helységnevek használata lehetetlen helyzetet teremt, amivel sem a magyar, sem a román nyelvnek nem teszünk szolgálatot.

Bentoiu alminiszter megértéssel fogadta Willer érvelését s azonnal a következő rendeletet fogalmazta meg Hotineanu ezredeshez, a cenzura új országos főnökéhez:

Körrendelet küldendő minden cenzurahivatalhoz, oly értelemben, hogy az idegen (magyar, német, orosz, stb), nyelven írott újságok belsejében meg van engedve a helységneveknek az illető nyelven való használata, azzal a kötelezettséggel, hogy zárjelben hozzáírandó a helységnevek román elnevezése is, Bentoiu alminiszter.

Willer a rendeletet azonnal beiktattatta s személyesen elvitte Hotineanu ezredeshez, aki nagyon szívélyesen fogadta és megígérte, hogy a körrendeletet azonnal elküldi az ország összes cenzorainak.

Megjelent a háborús regények legújabb remeke.

P. Markó Marcell O. F. M.

Szibérián át a kolostorig

195 oldalas könyv. Első oldalától az utolsóig lebilincselően érdekes.

Ara 60 lei és 10 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

János bevonul

Írta: Terescsényi György

A kiserdő alatt, ahol a földek fele kanyarodott el az út, egy sánta ember loholt. Egy sárga-veres, kicsiny pont, valami papírlap lobogott a kezében.

János földre eresztette a kasza fokát, nagyot fújt és rátamaszkodott a nyélre. Az asszony kezében megállott a vella. Dermedten nézték, amint közeledik. Amaz csak bukda-csolt és közelebb óvakodott. Ellőtt a bodzabokrok mögött, aztán megint előbukkant. Mint valami sárga virágot, úgy himbálta azt a cédulát. Néha vigyázva maga elé tartotta, mintha világítani kart volna vele, akár egy parányi lámpással.

Az út ott haladt el a mesgyevég előtt és tovább kanyargott a kispárcellákk irányába. Itt ott, a távolban, szintén mozogtak falubéli emberek.

János nagyot fújt, az asszony pedig felsőhajtott:

— En édös Jézusom, segíts...

A kisbíró — mert az volt — a küldőneök és rosszhírvivők alázatos sunyiságával köszöntötte őket:

— Adjonisten maguknak is.

Nem válaszoltak, csak álltak és nézték. A sánta odanyújtotta a papírost és hunyorogva szólt:

— Ehun e.

János nem nyúlt utána. Rekedten kérdezte.

- Mi a?
- Sz tudja kend.
- Behívó?
- Az.
- Mikorra?
- Röggelre.
- Hova?
- Szögedébe.
- Kaszárnnyába?
- Hát mifenebe? Tudják azt jól kentők.

A marsleri kaszárnnyába. Ládával, cakumpakkal! Ez a parancs.

A sánta ember hangja közönyös volt és irtalmatlan. Jánosban felengedett a riadtság, esendesen, alázatos megadással mondta:

— Jóvan. Ott löszök.

Erre amaz levette kopott, fekete hivatali sapkáját s mint valami furesa gyászpostozóval bevont dobra, odasímitotta a sárga papírost. Füle mellől plajbászt húzott elő, nyálazott újjával bekent rajta egy vonalat s átnyújtotta az írót.

— Ide írja el!

A paraszt ügyetlenül fogott hozzá, az asszony is odament s ijedten bámult a papírosra.

— A nevemet? — dadogta János.

— Nem is az ángyáét.

— Nono! — mordult rá a beidézett és a küldőne nyakába súnyta a fejét.

Eltette az aláírt papírost s most már en-

gesztelő jóindulattal másra terelte a szót.

— Vának? Gyűjtenek?

Nem válaszoltak. Amaz megint:

— Szép szálas lucerna. Ugyan jól ad-e?

Amazok csak álltak, maguk elé bámultak, nem feleltek. A hivatali ember még utoljára, de már visszavonulóban, így szólt:

— Hej, haj... Esső köllene. Jó kiadós esső.

Csend.

— No, én mék is mán. Van még itt, a kebelemben néhány ilyen sárga. Azokat is kézbe köll sitenöm máma.

Rá se hederítettek. Nem láttak ők most semmi mást, csak az elsímult égen szálló kicsiny fellegeket. Milyen szépen, milyen alázatos békességgel vonulnak, vonulnak azok a fellegek. Szél fujja őket és a látóhatár alá gurult nap még utoljára megcsókolgatja. Gyönyörű, rózsapiros fellegek voltak. Szabályos sorokban száz meg száz apró báránnyfelhő. És szálltak, mentek, haladtak. Száz meg száz, ezer meg ezer, engedelmesen.

Mikor felpillantottak, a kisbíró már sehoh sem látszott.

— Gyerünk. — szólt az ember.

Összeszedték a szerszámokat s az asszony reszkető kézzel rakta kosárba az edényeit. Szótalan gondolatokba burkolódzva mentek az úton hazafelé.

Othton Julis gyorsan krumplit vetett hagymászsírba, az ember meg előkészítette a

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök temetése

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Az ország népe négy éven át az ő kormányzása alatt, a béke, nyugalom és rend áldásaiban részesült, olyan időben, amikor a külföldön, számos államban nyugtalanító zavarok ütöttek fel fejüket. Ismerjük el ezt az eredményt, amint elismerte a külföld számos felelős tényezője és nemzetünk sok, igaz barátja...

— Nem jellemezhetjük mással jobban az ő egyéniségét, fejezte be beszédét Darányi — mint ha az ő szavait idézzük: „Testvéreim! Kálváriát járó magyar vagyok én is, mint Töl Rögös az út, amelyen haladunk, s mintha végtelen volna. De, ha a nemzetről van szó, el nem fáradhatunk. Az erősebb szeretettel törölje le a verejtéket a gyengébb homlokáról, segítse, támogassa, hogy együtt lehezzünk sötétben, ködben, viharban egyaránt...” Gömbös Gyula, nemzeted hű fia, barátunk és bajtársunk, ezeket a szavakat imádságba foglalja minden honfitársad!

A felsőház, a képviselőház kegyeletnyilvánítása

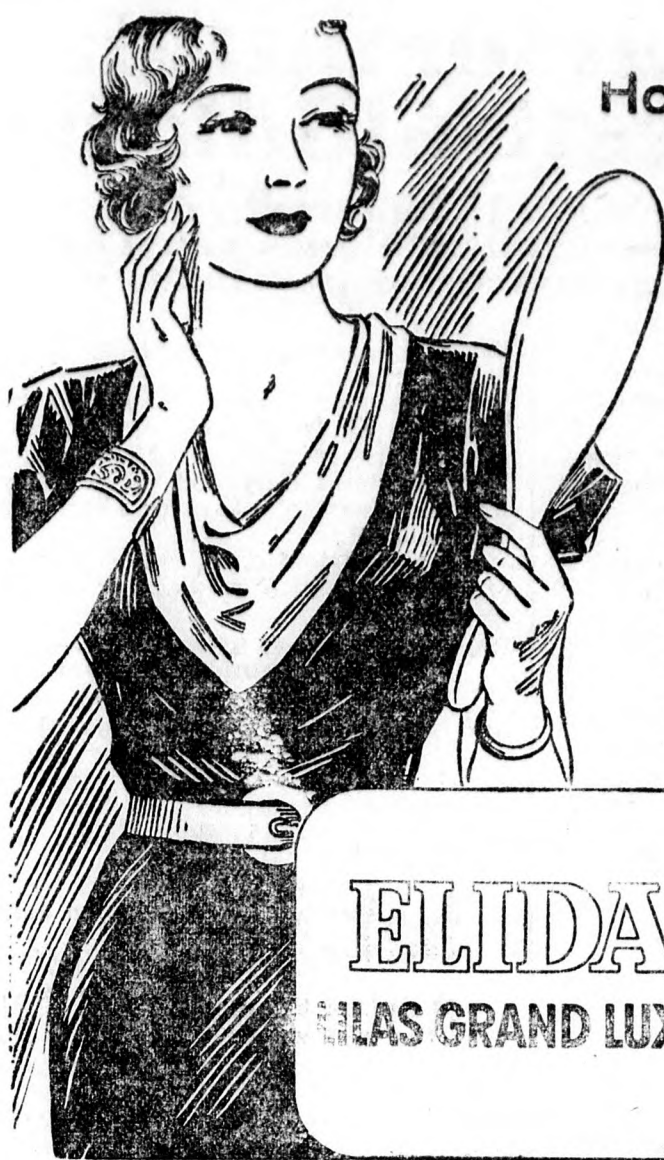
Darányi szavai nyomán percekig mély, megilletődött csend uralkodott a csarnokban. Aztán gr. Széchenyi Bertalan, a Felsőház elnöke bucsuzott megható hangon a halott miniszterelnöktől. Elmondotta, hogy mélyen megrendítette az ő halála a Felsőházat, mely szándékainak tisztaságát, működésének önzetlenségét soha kétségbe nem vonta és munkájában bizalmával és megértésével támogatta.

Sztranyovszky Sándor képviselőházi elnök a képviselőház nevében mondott gyászbeszédet.

— Egy csüggedt, önbizalmát veszített nemzetnek — mondotta a többek között — hinni, bízni, remélni, akarnitudasát adta vissza pusztja jövőtelével. Összefonni igyekezett a nemzet társadalmának szétszilált szálait és alkotó munkára, jövőépítésre hívta fel a már egyedül a jelen nehézségeinek leküzdésére berendezkedni látszó államgépezetet. Később, mikor bent a régi átok, az egymás közötti meghasonlás ismét veszes erővel kezdte felütni a fejét, ő egy mélyreható földbirtokpolitika alapjai lefektetésével, s társadalmi, gazdasági és közművelődési törvényalkotásokkal hozta össze közös munkára a nemzetet.

Ivady Béla volt a következő szónok, aki a Nemzeti egység pártja és annak országos szervezetei nevében vitt bucsút halott vezérének.

— Hogy külföldi barátai, akik nagy nemzeteket képviseltek, mennyire értékelték Gömbös Gyula államférfiúi erényeit — mondotta

Hozzásegít szépségéhez!

Ahány szer létezik szép arcbőrének megőrzésére, annyi veszélyt rejt magában egy alkalatlan szappan használata. Ezt ne feledje el, szappanának megválasztásánál!

Jó szappan az előfeltéleminden szépségápolás eredményességének. Elida Lilas Grand Luxe — különösen enyhe — csodálatos illatu — nagy tisztítóerejével legkényesebb arcbőrnél is ápolólag hat.

többek között, — arról eleget mond a gyász-
nak és együttérzésnek az a magasztos meg-
nyilatkozása, amelyben halálakor szinte az
egész külföld résziesítette őt, ami annál na-

gyobb jelentőségű, mert köztudomásu, hogy a
miniszterelnök magával vitte a külföldre is
ezeréves nemzetének minden önértékét és te-
kintélyt parancsoló, soha meg nem alkuvását.

Utolsó út a Kerepesi temetőbe

A gyászbeszéd elhangzása után ismét felzúgott az operaház énekkarának gyászszolozsmája. Huber: „Halálnak éjszakája” kezdetű gyászdala csukló zokogásként zengett a teremben. A filharmónikus zenekar Dohnányi Ernő vezetésével Wagner: „Istenek alkonya” című művéből Siegfried gyászindulóját, majd Erkel: Hunyadi László című dalművéből dü-

börgött fel a gyászinduló megrendítő szomorúsága. Ennek hangjai mellett a koporsót levitők a lépcsőkön és elhelyezték a hat fekete lóval vontatott, díszes faragású gyázhintóban. A katonaság fölfejlődik, s a menet lassan, gyászinduló hangjai s a tömeg fel-felcsukló zokogása mellett, gyászdrapériával bevont paloták között elindult a Kerepesi temető felé.

ládát. Forsriftoz, zöldrepingált, kéziszekrény volt ez, nyolcvanszor negyven centiméter, a felele közepén alkalmas vasfogantyú.

Megvaconráztak, aztán az asszony előszedte s berakta a holmit. Két váltóinget, két lábravalót, egy meleg mellényt, hat pár tiszta kapcát, kéztörülőt, szappant, borotvát, egy kis kerek tükröt, egy csorba fésűt, egy szappanozó kis bádorgót, Kiskendőt a magából adott, meg egy kenyértakarót is. Mikor már mindent berakott, akkor jutott eszébe a kép. A tisztaszobában voltak, az asztalon égett a lámpa és János dohányt vágott a kistönkön. Keveset beszéltek, azt is lassan, csak úgy maguk elé. Kívülről fekete borulás takarta be az ablakot, nem látszóttak a csillagok sem.

Lassan szálltak a negyedórák, lassan rővekedett a dohányhalom, lassan telt a láda.

Az asszony kétszer rakta be már a holmit, de megint kiszedte, megint elrendezte.

— Majd írok ám, ne féj.

— Hát írjon is.

Most az asszony felkelt és odalépve a szülőhöz, a menyasszonyi pártával koszorúzott képük alól óvatosan elvette az imádságos könyvet. Újra leguggolt a láda mellé és a sötétben fellapozta. Az ember tovább motyogott és a dohányvágó kaszkást hersegettette.

— Tündérre vigyázz, Szoktasd magadhoz. Ha nyugtalan, vakard mög a hasajját.

Az asszony térden állt a láda előtt és lapozgatva a könyvben, a szent képecskéket bab-

rálgatta. Szép, fényes, színes rajzolatok voltak. Még lánykorában gyűjtögette, anyjától is örökölt néhányat.

— Ugy lössz, úgy lössz. — suttogta maga elé s könnyein át nézegette a barnacsuhás Szentantalt, ahogy lilomot tart a kezében és balkarján ott mosolyog a pufók, kisdéd Jézus. És Veronikát Krisztus véres kendőjével, Mátét az angyalal, Márkot az oroszlánal, Lukácsot az ökörrrel és Jánost a sással. És Máriát, a boldogságost, aminta holdsarlón áll és sarkával megtöri a kígyó fejét.

Már titkon csúsztatva volna a papír alá a szentképet, amikor a lámpa nagyot lobbant. Mind a ketten felriadtak.

— Mi az? — ütötte fel a fejét János.

— Nem tudom. — suttogta sápadtan az asszony.

Ejfélfel járhatott ekkor. Az izgalom és fáradság megsűrűsödött elnehezdedt csontjaikban, a lámpabél pörögni kezdett, nem ért már le az olajig. A kis szoba homályba borult és a szublót fölött nagy, fekete folt libegett a falon. A kancsó vetette oda árnyékát. János megreszelt a torkát, odébbtolta a kancsót és ekkor előtűnt Krisztus képe, amint Julius pártakosorújával a lába alatt, ott függött a falon és szent fejét félrelibbentve, mintha aludt volna a keresztben.

Julius hamar kieserelte a becsúsztatott Máriaképet Szentjánoséval. Hiszen mégis csak János az ura, védje hát János, a sással. Rásimí-

totta a papírost és vigyázva berakta ismét a holmit.

— Későn van már, aludni is kéne. — szólt az ember és kostóba gyűrte a dohányt. Fel-emelkedtek és akkor egy pillanattig úgy volt, hogy egymás karjába borulnak. De a férfi öszszeszorította a fogait, az asszony meg nyögve fölemelte a lábát. Aztán tompa fáradsággal ledőltek a fekvőhelyükre.

Reggel János befogott. A kocsi felült az asszony is. Elindultak.

A fekete kaszárnyaépület mögött, egy mellékutcában állapodtak meg. Nem akartak a rácskapuhoz állni, hiszen ott most zibong és síránkoszik az asszony nép. Ott lógnak a rácsok, ellepik az árokpártot, sokan ott is hálnak.

Házak közé ékelt, kopott és poros sétatertet láttak. A rozsdás lombú gesztenyefák alig vetettek árnyékot.

— Talán odaálljunk. — mondta az ember.

— Oda. — ismételte az asszony.

Bekanyarodtak hát a tér sarkán. János levetette az istrángot. A terecske üres volt, néhány öregember gubbasztott csak a csámpás padokon. Beljebb likkadt dália emelgették piros virágfejüket. János szénát vetett a lónak, aztán elindultak, hogy padot keressenek. Találtak is egy elhagyott sétatúrat, ahol bozotos volt a fák alja és a bokrok sűrűjében csalogatóan bújt meg egy pad.

— Tán' itt. — dünnvörzte az ember s leereszkedtek a padra.

Letartóztatták a bucuresti áldoktort

Sergiu Major nem mérgezett, hanem egy dinnyemag ölte meg a beteget. — Csak 900 leies vényeket írt az áldoktor, aki gyógyszerész növendék volt

Bucuresti okt. 8. Sokat írtak a lapok egy Sergiu Major nevű orvosról, akit azzal vádoltak, hogy Bucuresti egyik külvárosában, az örökösök felbujtására kezelés helyett megmérgezett egy Botica nevű gazdag háztulajdonost.

Az első hír megjelenése óta kiderült, hogy Sergiu Major nem orvos, nem mérgekeverő, sőt még csak nem is Sergiu Major.

A vizsgálat megállapította, hogy az öreg külvárosi bácsika nem mérgezés következtében halt meg, hanem azért, mert egy dinnyemag megakadt a gégejében. Az tehát most már holt bizonyos, hogy Sergiu Major nevet viselő egészségügyi férfit, akit az ügyvel kapcsolatban letartóztattak, nem ölt. Nem is emiatt tartják most már fogva a vádaresti fegyházban, hanem azért, mert a vizsgálat során megállapították róla, hogy nincs orvosi oklevele, mindössze valami gyógyszerész gyakornoki igazolványa van, de az orvosi oklevél, amelyet rendelőjében bekeretezve tartott, törlekkel van tele, s egyébként is nyilvánvalóan hamisítvány. Se a név nem igazi, se a kiállító egyetem.

Érdekes kis jelenség ez a külvárosi áldoktor. Néhány évvel ezelőtt a főváros egyik nagy és forgalmas utvonala nyitott fényes rendelőt. Jómódu betegek voltak és ismerítették a nevét az egész környéken. Aztán egy szép napon eltűnt. Senki se tudta, hová. Kevésse utóbb egy önkormányzati vidéki városkában bukkant fel, a fővárosból leköltözött orvos-tudós nimbuszával. Csak drága pénzért rendelt s a világról sem írt olesó recepteket. Egyesek szerint szabály volt nála, hogy a legolcsóbb receptje kilencszáz lei. Egy lejjel se adta ennél alább. Nem lehet tudni, mi szolgáltatta reá a közvetlen okot, de abból a vidéki városkából is minden átmenet nélkül ismeretlen helyre távozott. Bucuresti legelhagyottabb, legtávolibb és legszegényebb külvárosában, Serban Voda elővárosi községben telepedett le. Itt homlokegyenest ellenlétes módszerrel élt. Szerény házikót bérelt, amelyért alig fizetett havi ezer leit s amelyen ma is ott hivalkodik nagybetűkkel festett cédtáblája: Dr Sergiu Major, cabinet medical. Fel van sorolva ezen a hatalmas fatáblán minden valamire való betegség...

Holnap kezdődik az olcsó szvetter, harisnya, zsebkendő vásár a **LONDON kötődében**

Fanyar és keserű éhség szorongatta a gyomrukát.

Körülöttük csend volt. Ők sem szóltak gondolkodtak.

Végre az ember ezt mondta:

— Hát akkor...

Az asszony összerézzen. Egyetlen hang sem tudott kijönni a száján. A férfi meg elnyúlt a ládáért és bosszús mozdulattal felrántotta a földről, lecsapta a padra. Az asszony hangosan felsírt, de a férfit mintha még ez a nyöszörgés is vadította volna. Rákiáltott:

— Ne bögj! Mit csinájunk!

— Ugy fáj a szívem, — szepegte az asszony s előrehajolt a padon. Haja kibomlott, keze elernyed és lecsüngött a térdéről. Az ember megsajnálta, felemelte.

— Nacsak, na... Ne ríjj, na...

Magához szorította, hogy megölelgesse megcsókalgassa, mint egy gyermeket.

— Ne ríjj hát, te szögény.

Lépések hallatszottak. Feketeruhás, vaskalapos, simaképtű, hosszukabátos úriember sétált el az ösvényen, hátratett kezekkel. Villogó szemüvege hidegen rájukmeredt, mintha négy füvegyszem firtatta volna őket. Keményen, fedőleg, megbotránkozva meredt rájuk. Ők átölelve tartották egymást a keskeny padon. Az asszony arca könnyes volt. Az úriember meg peckes léptekkel elhaladt előttük, fejét elfordította, de a kanyarodónál még egyszer vissza-

nézett. Négy füvegyszeme szigorúan villogott a napfényben. Ezután ismét hátracsapta két kezét, fejét rosszalóan megcsóválta s eltűnt a lombok mögött.

Julis piros arccal emelkedett fel a padról. A vágy még átsütött kopott ruháin, az ember pedig zavartan köszörülgette a torkát. Most élesen felsívtott egy gyár szirénája s erre elbocsátották egymás kezét is. Átléptek az árkon s kibújtak az útra. Kavicsrakás volt ott, az asszony lekuporodott rá. János tekintete a kocsi kereste. Odalátzott a sarokról. Tündér békésen szálazta a szénát a földről. Ekkor az ember hirtelen vállára lendítette a katonaládát és élesen, szinte hetykén elkiáltotta magát:

— Szerbuc!

Megfordult és elsietett. Az asszony dermedten állt a kavicsfalhoz tetején és nézte az urát, amint távolodik. Egy kettő, egy kettő... kopogtak a kimért lépések. És a láda, mint valami elevenzöld lombosomó ott virított a vállán. Mintha fiatal álfa indult volna el gyökereitől s zörögve, ragyogva a napfényben, menne, távolodna. Most megállt s mintha visszanezve, feléje bölintana.

Aztán eltűnik a sikátorban.

A szép, erős fa, az ő szerelmes ura.

Még mindig ott állt a kavicsfalmon, nagy szeme fátyolosan nézett a semmibe. Két szó reszkelt az észében, azt dadogta:

— Bozóki János... Bozóki János...

Magam is bejártam az ügyvel kapcsolatban ezt a vizsgálatot, nyomországu külvárost, ahol városi személtel töltött, gidres-gödörös, beépíthetetlen telekrészek partján keskeny, hosszú parcellákon sárból és ócska épületszkeletről összerótt kunyhók roskadoznak. Sergiu Major egyik buzgó híve, egy magyar varrógépügynök vezetett ki ide, hogy saját szememmel és fülemmel győződjem meg arról az apostoli munkáról, amelyet ez a különös szélhámos itt, a fővárosi világ végén kifejtett. Házzól házra vitt s mindenütt lelkesen, ragyogó szemmel tetek vallomást Sergiu Major mellett.

— En megvédem őt, — mondta egy magyar asszony. — Drága jó ember Banati származású... Jól beszél magyarul is és sokat kinlódott életében, míg végre odáig vergődött, hogy rendelőt nyithatott.

Már legendák keletkeztek a külvárosi csodadoktor származásáról. Ezzel pótolják az alapos értesülések hiányát. Azt se tudja róla senki, hogy magyar-e, román-e, vagy esetleg zsidó...

Azt mondja az egyik külvárosi polgár:

— Nem hiszem, hogy zsidó lenne, mert van itt egy zsidó orvos, aki minden áron ki akarta üldözni innen a mi derék orvosunkat... Mi meg vagyunk győződve, hogy a konkurrens orvos jelentette fel...

ditását kérték először annak megállapítására, hogy egy ilyen derék, aranyzívű, becsületes ember, mint Sergiu Major nem ölhetett kibujtásra embert. Mikor pedig a vizsgálat közegei maguk is bebizonyították látták, hogy az öreg Botica halálához semmi köze sincs, a jó külvárosiak igazolására kezdtek adatokat gyűjteni, hogy ez a Sergiu Major nevet viselő ember akáki legyen is, ha nincs is diplomája, kitűnő orvos, mert a városrészben százával vannak emberek, akik meggyógyultak a keze alatt s akik haló poráig áldani fogják jótélelét.

Valóságos forrongás van a kültelken Sergiu Major miatt. A kocsmában erről vitalkoznak az emberek; a falusias házak előtt tereferelő asszonyok szintén ezt tárgyalják napok óta már; még a gyerekek is a fura kis igénytelen külsejű csodadoktor dityiba-kerülését siratják.

Mesélik, hogy tiz-tizenöt leit is elfogadott egy rendelésért, ha valakinek nem volt több pénze. Egy asszony nagy hévvel magyarázza nekünk, hogy őt is meggyógyította Sergiu Major, pedig már azt hitte, hogy csak napok választják el a temetőtől.

— Tiz injekciót adott nekem, — mondta ez az asszony, — s csak hetven leit vett az egész kezelésért.

Olyan szegényember is akadt, aki könnyes szemmel emlékezett vissza arra, hogy Sergiu Major nemcsak hogy nem kért tőle pénzt a rendelésért, hanem még ő adott neki orvos-ságra két huszást.

Legenda keletkezett az áldoktor körül

Ez természetesen kétségkívül hozzá tartozik a legendához, ami Sergiu Major személye és multja körül egyre fényesedően szövődik. De mégis csak feltűnő és megdöbbentő, hogy manapság akadjanak emberek, akik lelkesen összeállnak egy börtönbejuttatott kópé kiszabadításáért s elhatározzák, hogy ha kell, elmennek az érdekében egész a királyig.

Már ívet kötözték a Serban Vodában és a Ferentárbán s tucatjával gyűjtötték azok aláírását, akiket Sergiu Major gyorsan és nagy-lekúrien meggyógyított. De ma megakadt a mozgalom. Mert valaki így ütött szeget az aláírás-gyűjtők fejébe:

— De hiszen maguk vesztét akarják Sergiu Majornak... Minél több aláírással igazolják, hogy gyógyított, annál több vétséget bizonyítanak reál!

A derék külvárosiak észbe keptak. Igaz, szentigaz. Az ő „csodadoktoruknak”, — ha nincs diplomája, — nem volt joga ahhoz, hogy jót tegyen.

Most aztán Ponciustól Pilátushoz futkosnak az ál orvos hívei, hogy ügyvédet találjanak, aki kezébe vegye az ügyet, mert Sergiu Majornak nincs annyi pénze, hogy prókátort fogadjon magának. Az is lehet, hogy a földhöz ragadt külvárosi nép összegyűjti a tizezer leit, amit az ügyvéd a kiszabadítás munkájáért kér. De ebben az esetben — ezt jólre elhatározták a jó kültelkek, — alaposan utána nézzenek, hogy a tizezer leies szabadító igazi, diplomás ügyvéd legyen.

j. b.

XI. PIUS PAPA koronázása ezidél évfordulója alkalmából ez a gyönyörű könyv jelent meg

Kállay Miklós:

A pápa és a Vatikán

A pompás könyv egy szakavatott írótolla mellett 100 gyönyörű képpel mutatja be Szent Péter mai utódát a tehatatalmasabb koncepciójú papák egyikét. Megmutatja őt a vatikáni szertartások képrázatos pompájában, a zarándokok százezreinek hódolatától övezve. Megmutatja államférfiúi bölcsességében és legmeghittében és legteljesebben nemes emberi múltjában. Ime néhány fejezete a könyvnek: Diadaloszlop és a pápai szék. A lombard városkától a Vatikán trónusig. Ratti bíbornok megválasztása. A Conclave és XI. Pius választása.

A pápa fejedelme.

Hogy töltsd a Pápa egy napját. stb. stb.

A könyv ára 254 lei és portó.

Megrendelhető lapunk könyvosztályánál.

Anglia és Franciaország felszólítja a szovjetet a spanyol ügyekben való további semlegességre

Csehszlovákia is bejelentette semlegességbontó szándékát. — A madridi kormány készül a végső küzdelemre

Párizsból jelentik: Eden, angol külügyminiszter pénteken váratlanul Párizsba érkezett és félórásig tartó bizalmas megbeszélést folytatott Blum francia miniszterelnökkel. Angol és francia körök a megbeszélésről hivatalos jelentést adtak ki, mely szerint a spanyol eseményekről s a pénzümek kiegyenlítésének gazdasági következményeiről tárgyaltak. Bizonyos, hogy a spanyol eseményekkel kapcsolatban a szovjet semlegesség-bontó föllépését, valamint azt is szóba hozták, hogy a szovjet után Csehszlovákia és bejelentette a semlegességből való kilépési szándékát.

Hogy a szovjet és csehszlovák lépéssel szemben Eden és Blum milyen eljárási módban állapodott meg, arra nézve értesülés még nincsen. A látszatok nyomán föltehető, hogy a helyzet a megbeszélések után sem változik lényegesen. Blum és Eden továbbra is fenntartják eddigi politikájukat a spanyol kérdésben.

Párizsból jelentik: Eden és Blum, illetőleg Delbos külügyminiszter tanácskozásainak eredményét beavatták abban fogalják össze, hogy az angol és francia kormány képviselői között teljes megegyezés jött létre a spanyol állapotok iránti magatartás tekintetében.

A miniszterek elhatározták, hogy kormányuk továbbra is fenntartják legszigorubb semlegességüket.

Megállapodtak abban is, hogy úgy Szovjet-Oroszország, mint Csehszlovákia kormányához felszólítást intéznek. Ebben fölkerik az illetőket, hogy álljanak el semlegesség-bontó szándékuktól és várják be, míg a londoni semlegességi bizottság megvizsgálja előterjesztett kívánásaikat.

Moszkva célja: A nyugati hatalmak közötti megegyezés megakadályozása

Párizsból jelentik: A félhivatalos *Petit Parisien* a szovjet lépésével kapcsolatban annak a gyanújának ad kifejezést, hogy Moszkva célja a locarnói értekezést megfúszása. Ez fokozza az utóbbi időben fölmerült ellentéteket a párizsi és moszkvai kormány között. A francia és angol kormány elítéli ezt a fellépést. Szovjet-Oroszországnak különben sem származna ebből előnye, mert a semlegességi megállapodás érvénytelenítése esetén olyan államok is beavalkoznának, amelyek közelebb fekszenek Spanyolországhoz, mint Szovjet-Oroszország és könnyebben is támogatják a fölkelőket.

Néma és sötét éjszakát rendelt a madridi belügyminiszter

Madridból jelentik: A madridi vörös kormány felkészült a végső küzdelemre. Pénteken kiáltvány jelent meg az utcákon, közölve, hogy nem szabad többé megelégedni az eddigi jelzavakkal. Nem lehet azzal biztatniok magukat, hogy a fölkelők úgy sem győzhetnek, hanem tettekkel kell felelni a lámadásukra. Meg kell kezdeni a döntő harcot.

— Ütött az óra. — szól tovább a kiáltvány, — amikor ünnepélyes esküt kell tenni, hogy mindnyájan inkább meghalunk, de nem adjuk meg magunkat. Utolsó csepp vérig védekezni kell és visszavonulásra még gondolni sem szabad.

A kiáltványban végül biztatják magukat, hogy a köztársasági érzelmű munkások kormányuk vezetésével és irányításával meg fogják védelmezni a fővárost.

A nemzetiek minden éjszaka bombázzák Madridot

A főváros élelmezésében már éreteti hatását a nemzetiek ostromzóra. Most már minden éjszaka megjelennek a repülők Madrid felett és bombázzák a főváros stratégiai pontjait. A sorozatos bombázások annyira megrongálták a

repülőtereket, hogy a kormány a még épen maradt repülőgépeit biztonságosabb helyre volt kénytelen szállítani.

Rosenberg, szovjet nagykövet felkereste Caballero miniszterelnököt és három órahosz-

szat tanácskozott vele. Ennek során közölte a szovjetkormány lépését és azt, hogy Moszkva ezentul nyíltan támogatni fogja a spanyol vörös kormányt, mert a maga részéről érvénytelennek tekinti a semlegességi egyezményt.

Madrid mai urai kiáltvánnyal biztatják magukat a végső ellenállásra

Rosenberg a szovjet közbelépése hírével bátorítja Caballerot

Madridból jelentik: A belügyminiszter a következő, szombaton életbelépő intézkedést rendelte el:

— Minden nyilvános helyiséget este 10 órakor be kell zárni, egyetlen vendég sem maradhat tovább a helyiségben. A színházak és mozgószínházaknak este 10 órakor szintén be kell fejezniük az előadásokat. Este 11 órától hajnali 6 óráig csak külön személyazonossági

igazolvánnyal és engedéllyel lehet az utcára járni. Azokat, akik ezeknek az intézkedéseknek ellenszegülnek, letartóztatják és nyomban átadják az illetékes törvényszéknek. Éjszaka minden órában indul egy-egy vonat, de ezeket csak megfelelő igazolással lehet igénybevenni. A szerkesztőségekben éjfélkor abba kell hagyni a munkát, a nyomdáknak a személyzet reggel 6 óráig dolgozhat.

A spanyol nemzeti hadsereg előcsapatai már öt kilométernyire közelítették meg Madridot

Sevillából jelentik: A Toledo körzetében előnyomuló nemzeti csapatok hadoszlopai közül az egyik 4.2, a másik 4.8, a harmadik öt kilométernyire van Madridtól. Lacoronai rádiójelentés szerint a kormánycsapatok Sofillónál küzdő harcászlojai csaknem teljesen megsemmisültek. Háromszáz halottat és ezernél több sebesültet vesztek a kormánycsapatok a nemzeti csapatok tizenöt sebesültjével szemben. A nemzeti csapatok repülőgépei Bilbaót és Barcelonát bombázzák.

Párizsból jelentik: A Matin értesülése szerint a nemzeti csapatok véres ütközetek után elfoglalták Aranjuetz. Ezzel az eredménnyel kezükbe került Toledo és Madrid között a legfontosabb hadászati pont. A burgesi kormány még nem érési-

tette meg ezt a hirt, csak annyit közölt, hogy a nemzeti csapatok Aranjuetz előtt állanak.

A semlegességi bizottság nem tudott határozni a szovjetjegyzék dolgában

Londonból jelentik: A spanyol semlegességi bizottság ülése után közleményt adtak ki, amely többek között megállapította, hogy az orosz kezdeményezésre semmiféle kézzelfogható javaslatot nem tettek és e pillanatban ebben a kérdésben nem lehet állást foglalni. Az orosz állításokat közlik majd Olaszország, Portugália és Németország kormányaival.

Oktober 15.-én —
AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK
IV. OSZTÁLYÁNAK A HUZÁSA

44.623 Nyeremény
211.319.164 LEI ÉRTÉKBEN

Fontos!

HOGYAN KELL EGY SORSJEGYET ELLENŐRIZNI?

Miután ellenőrizte sorsjegyét — úgy a fő-, mint a melléksorsjegy számát — a huzási jegyzék alapján, amely a hírlapokban jelenik meg.

NE DOBJA EL A SORSJEGYÉT,

mert szükséges, hogy még egyszer ellenőrizze, a hivatalos lista alapján, amelyet az Önsorsjegyjárása ingyen bocsát rendelkezésére.

A nyertesek ezrel, akik azt hitték, hogy nem nyertek semmit, mégis örömmel állapították meg, hogy a szerencse kedvezett nekik. De csak akkor, amikor a huzási listát kétszer ellenőrizték.

Kövesse példájukat. Legyen figyelmes. Ellenőrizze sorsjegyét legalább kétszer.

A boldog Dánia

Ahol minden fenéig-tejszin és munka után édes a — torna

Írta: Sz. Weress Jolán

Dánia élete olyan, mint a zavartalanul boldog családoké, nem sokat hallatnak magukról, nem foglalkoztatja az emberek képzeletét.

— Pedig mennyivel érdekesebb Dániába vágyani, mint a forrongó kalandok földjére — mondja Anghi Hajnalka, egy szép, fiatal pesti leány, aki nemrég tért haza huzamosabb dániai tartózkodásából.

— S ellested a dániai nyugodt jótét titkát? — kérdelem félig tréfásan, félig komolyan.

— Nincs titka. Egy ilyen eszményi östermelő állam csak nyugodt évszázadok zavartalan munkája nyomán alakulhat ki. Ha a dánoknak viszontagságos történelmi mult lenne a hátuk megett, nem lennének olyan biztos útemben fejlődő gazdag falvaik, ahol — például — a földművesek este, a mezei munka után tornászni mennek. Nálunk testileg-lekileg sokkal kimerültebbek az emberek, semmint egy olyan általános tornakultusz kivirágozhatnék. Dániában a legkisebb falunak is megvan a maga tiszas tornacsarnoka, ahol esténként a falu apraja-nagyja öszegyűl, nem azért, hogy különösebb eredményeket érjenek el, hanem csak az egészséges, rugékonnyá tevő mindennapi testedzésért. A világhírű modern dán torna megteremtője, Niels Bukk is a népből származik. Őt és követőit különösen megismerhettem, mert tanítványa voltam. Iskolája különálló, gyönyörű telep egy szigeten, saját uszodával, tornacsarnokkal, bennlakással és ligetjében régi kicsi dán földműves házakkal, ahol az elméleti tárgyak és a főtantárgy a torna után az ősi dán népművészettel ismerkedtünk meg. Megtanultunk szóni-fonni is, régi dán szóttesek mintái nyomán. És közben a dán népköl-

tészet legszebb dalait énekeltük. Ezek az órák nemcsak a külföldi, német, magyar, kínai, angol növendékekkel ismerteti meg élményszerűen a dán népi kultúrát, hanem a dán falusi lányokban is tiszatossá teszi az értékeket, melyeknek ők a letéteményesei. A növendékek zöme ugyanis egyszerű gazdáknak a lányai, akik képesített tornatanárnókként térnek vissza falujukba. Nők számára ott ma ez a legbiztosabb kenyér. Niels Bukk rendszere azért hódította meg egész Dániát s részben a világot is, mert a nőket nem férfiasítja el, hanem nyuló macskaszzerű, hajlékony izmok ad a testnek. Órákhosszat lehet végezni a gyakorlatait a legkisebb fáradság nélkül. A rendszer titka az, hogy nem ugyanazokat a gyakorlatokat ismételtjük többször, hanem egyik gyakorlat a másiktól folyik s így mindig más izom dolgozik. Ahol a torna szervesen hozzátartozik az ország életéhez, egészen természetes, hogy Niels Bukknak versenytársa is akadt, mégpedig egy nő s el kell ismerni, hogy a Snöhøj iskolának is sok életrevaló ujitása van, több a szeretna s kivétel nélkül mindent zenére végeznek, míg mi csak énekes játékokat tanultunk. A tökéletes torna a két dán rendszer egyesítéséből születne meg...

— Látszik, hogy a dánok nem élnek hajszolt életet, — jegyzem meg — különben aligha válna ilyen országos üggyé a torna...

— A mi erőnk valóban sok apróságban fecsérelődik el — bólint — például, amikor a vonat az első dán állomásra befut, azonnal feltűnik, hogy senkinél nincs kézipoggyász. Senki sem cipekedik, sőt hordárok sincsenek hanem mindenki feladja a csomagot.

Az összkomfortos szélmalom

— Nagyon mulatságosnak találtuk azt is — mesél tovább — hogy egy összkomfortos szélmalomban laktunk. Persze a malomnak már csak a külseje maradt meg, belül kedves kis lakosztályokra volt osztva. Igaz, hogy nekünk növendékeknek kellett takarítanunk, de a dánok arany-sárga hajlakkal vonják be a padlót ami felmosható s amellet nagyon mutatós, kedves lenne erre felé is bevezetni.

A rendre nagyon ügyelnek, ha valamit nem raktunk a pontos helyére, azonnal talált tárgynak minősítette Niels Bukk s ha rövid időn belül ki nem váltottuk, elérverezte a növendékek között. Szóval napunk a takarítással kezdődött. Ezután reggelire gyűlnek össze. A reggeliző asztalon mindig ott állt a piros-fehér dán zászlócska, épp úgy, mint Dánia valamennyi terített asztalán. Nemzeti érzésük oly erős, hogy vasárnaponként mindig fellobogózzák a házaikat. Reggelire cukrozott zabpelyhet, ettünk nyers tejjel, utána főtt burgonyát, margarinos kenyeret, tejszines feketekávé, májpástétomot, főtt gyümölcsöt. A nyers tej és tejszin általános élvezetének tulajdonítják, hogy Dániában a szociális jólét ellenére is igen gyakori a tüdőbaj. A nyerstej élvezetére és a dán becsületességre egyaránt jellemző az a szokás, hogy a legelőket padok szegélyezik, az este fejt tejet nagy kondérokban itt hagyják reggelig, reggel hozzáfetik a reggeli tejet és mingyárt meg is reggeliznek. Reggeli után mezőn, családi körben, intézetekben egyaránt röpd áhitat következik, ami sohasem válik üres formássá... Egyik legmélyebb emlékem, hogy Dániában mindenki szentel naponta néhány pillanatot a osend-nek, a magábaszállásnak. Egy perc igazán nem nevezhető idővesztésnek s olyan mély, nyugodt alaphangulatot ad a napnak. Talán a leki élet kimélyítése is hozzájárul a nagy bizalomhoz, közbiztonsághoz. A munka nem kellett bezárni, súlyosabb büntény pedig oly ritkán fordul elő, hogy Dánia legnagyobb fegyházak kisebb épület, mint nálunk egy átlagos börtön. Még most is emlékezem a dán leányok kedves szörnyűlködő arcára, amint egy körutazásunk alkalmával a fegyház épületét is megmutattak — Még olyan is akad a rabok között, aki gy-

kolt! — mondták borzongva.

— Könnyű az olyan országnak — ahol mindenkinek tyuk fő a fazekában... — feleltem.

— Ezt jól etaláltad, — nevet — mert a tyukot mindig csak főzik, a sült tyukot nem is ismerik, csirkét sem esznek, olyan becses előttük a tojás. Főleg pépszerű leveket ettünk, például cukros vízzel feleresztett fekete kenyeret tejszinnel, aztán rebarbara-levest, fű-levest; tej-levest. Némelyiket bizony nehéz volt megszoknom... A hideg birkahús még megjárja, az indiai, fűszeres sárga porral készített carry-mártást pedig még meg is szerettem. A margarinos liszttel leöntött makarónit, — a krumpliliszttel összekevert, mar-

tulédés, alaktalan süteményeket pedig meg kellett szoknom, ha tetszett, ha nem, mert a dán étrend tápláló, de egyáltalán nem változatos. És bár a cukrászathaz nem értenek, roppant nyálkók, csokoládéra, cukorkára sok pénzt költenek, főleg az „is pin“ fagy nagyon, ezüst papírba csomagolt tejszines, csokoládés, vaniliás fagyalt. Miután ők sokat esznek, a vendéget is tömők, ha szállóvendég voltam, reggeltől-estig ennem kellett.

Több a páva, mint a pulyka

— Vendégszerető, mint mi és mégis nagy a különbség. A szivélyesség nemcsak az ismerősökre, hanem az idegenekre is kiterjed. Például ha mi be akarunk menni a legközelebbi városba, az országton haladó gépkocsik bármelyike szívesen felvett. Egész jelentős utakat megtettünk így. Egy alkalommal bejártuk a fél országot s mindenütt ugyanaz a rend, ugyanaz a táj fogadott: lankás, művelt, szelid vidék, sok tóval és a családi házak egyöntetűen kényelmes típusával. A kertek gondozottak s mindenütt ott sétál a kedvenc kerti állat, a páva.

Turista aggastyánok

— Az országjáró diákokkal azért olyan megértőek, szívesek, mert Dániában nemzeti szokás, hogy a család felkerekedjék és megnézze az országot. Ilyen körutak alkalmával mindig a mi iskolánkat is megnézték. Niels Bukk büszkesége a legjobb tanítványaiból alakított, világjáró mintacsoport ilyenkor bemutató tart, tökéletesen együttműködve, anélkül, hogy a Niel Bukk fehérvé vezető-keszkenőjén kívül valami összetartaná őket. Hogy a dán kultúra megismerésének vágya mennyire áthatja az ország apraja-nagyját, sohasem éreztem annyira, mint mikor egy távoli városból az aggok menháza jött el, meglátogatni az iskolánkat, tolokocsikon, ápolóktól támogatva jöttek, de boldogan érdeklődve, sohasem csüggedő lelkiállattal.

— Milyenek lehetnek a fiatalok, ha az öregek is ilyen rugalmasak?

— A nemzedékek között nincsenek olyan életfoglalkozásbeli ellentétek, mint itt. A gyermekekkel is egyenrangú féliként bántanak, meglelt, tekintélyes férfiak kézfogásra méltatják a pöttyöm fiúcskákat is. Az ifjuság pedig épp olyan meggondolt, mint a felnőttek. A lányok is halálisan komolyan fogják fel életük minden vonatkozását. De humor, helyesebben humorérzés azért van bennük és engem nagyon becéztek a jókedvem miatt.

— Szeretik a magyarokat? Ismernek minket?

— Tulsokat nem tudtak rólunk, de nagy érdeklődéssel hallgatták, ha meséltem. S a születésnapom reggelén a legszebb magyar ének dalaival ébresztettek fel. Ennél kedvesebbet szívük szerint nem adhattak. Mert nekik is a hazájuk mindennél kedvesebb.

Kommunisták utcai zavargásai Londonban.

Az angol fasizták nyilatkozataira a kommunisták azzal feleltek, hogy felszakították az utcák burkolatát és gerendákkal utcai torlaszokat emeltek. A rendőrség csak fáradságos munkával tudta a rendet újra helyreállítani. Londonban ez volt az első eset, hogy kommunisták ilyen zavarok teremtésére merészkedtek.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatalai és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lel.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felolsszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Bata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza. Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Kissé melegedő idő, sok helyen köd és eső. Gyenge éjszakai fagy.

Zürichi zárlat. Párizs 20.24, London 21.27 fél, Newyork 433.62, Brüsszel 72.90, Milánó 22.90, Madrid —, Amszterdam 21, Berlin 174, Bécs — schilling 72.25, Szófia —, Prága 15.22 fél, Varsó 81.50, Belgrád 10.00, Budapest —, Bucuresti 325.

Pacha püspököt szülőfaluja diszpolgárrá választja. Timisoara. Saját tud. Moritfeld, Pacha Ágoston dr. megyéspüspök szülőhelye most készül megülni fennállásának százötvenéves évfordulóját. Az ezzel kapcsolatos ünnepségeket október 13-ára tervezték, de valószínűleg egy hétre elhalasztják. A jubilearis ünnepséggel kapcsolatban a község legnagyobb fiáról, a megyéspüspökről is méltóképpen kíván megemlíkezni. Moritfeld a százötvenéves jubileuma alkalmával Pacha Ágoston dr. megyéspüspököt diszpolgárrá választja meg.

SOK TIZEZER
 meglepetésszerűen bizonyítja hogy a
„ZEPHIR“
 kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB

10 kilogram fával fűt **24** órán át.
 egy normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
 Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan arajjegyzeket.

Halálozás. Oradea városházára pénteken este kintüzték a gyászlobogót: Clintoc Jenő főszámvevő 54 éves korában pénteken délután 5 órakor családjia körében, érlelmeszedésből eredő szívészélhűdésben, pár perc alatt meghalt. A mindig derűs kedélyű, jószívű, jómodoru és szolgálatkés férfinak csak jóbarátai voltak és halála osztatlan részvélet keltett úgy a városban, mint a vármegyében. Edeapja néhai Clintoc János, a beiusi görög katolikus főgimnáziumban a magyar irodalom tanára volt. Clintoc oradeai postafőtiszt volt, a világháboruban a hadipostánál teljesített szolgálatot, az imperiumváltás után pedig a cluj-i kormányzótanács igazságügyi részortjánál, mint számtanácsos működött és 1923-ban Oradea város főszámvevője lett. Az utóbbi években a városi könyvtár igazgatója volt. Még pénteken hivatalában volt, a halál teljesen váratlanul érte. Az O'Clintoc család ir származásu nemesi család volt. Kétszáz esztendővel ezelőtt kerültek a Dunántulra s onnan Bihar megyébe Beusra, ahol elrománosodtak s már édesapja görög katolikus lelkészi diplomát is szerzett a tanári oklevél mellé. Az elhunytat gyászolják: felesége Doma Irma, fia ifj. Clintoc Jenő városi főtisztviselő, nővére öz. Ciuca Jánosné, fivére Clintoc János görög katolikus lelkész, tanár. Sógora Derzsy Zoltán Goidu-lucumi tanár, továbbá a Ciuca, Keszthelyi és Doma családok. Vasárnap délután 3 órakor temetik a Ciorogariu-utca 13. lakásáról.

A német könyvpiac mérlege 1935-ről. Érdekes kimutatást közöl a „Germania“ a németországi könyvpiacról az 1935. évben. Eszerint az egész év folyamán 23.212 könyv jelent meg a birodalom területén az előző évi 20.852 könyvvel szemben. A szaporulat 11,3 százalék. Fenti számból új kiadvány 19.080, második- vagy további kiadás 4132. Szépirodalomra esik az összámból 17,2 százalék, azután következnek a százalékos szám tekintetében a vallásos irodalom, majd a jogi, történelmi művek, végül az iskolai könyvek és ifjúsági irodalom. Összértékben az 1935. évi könyvkiadás 88.947.000 márkát képviselt.

Kirabolták a székesfehérvári leiszterendi templomot. Székesfehérvárról jelentik: Szombatra virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték a ferencrendi templomba, ahonnan kivitték a háromszázéves Szűz Mária szobor ruhájáról a bronzkéveket és feltörték az összes perselyeket. Minden valószínűség szerint ugyanezek a tettesek fosztották ki a Jézus-szive templom perselyeit is. A rendőrség erőlyesen nyomoz.

A király megerősítette Vásárhelyi János református püspökké választását. Bucurestiből jelentik: J. A. m. a. n. d. i. vallásügyi miniszter a nála tisztelegő Vásárhelyi János református püspöknek tudomásul adta, hogy előterjesztésére a király aláírta a püspökké választást megerősítő királyi dekretumot.

*** Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek,** valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és közövényben szenvednek, a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata által állapotuk javulását érhetik el. Az orvosok ajánlják.

Megtalálták a Schaffer-féle dollárhagyaték igazi örökösét? Timisoara. Saját tud. Nagy port vert fel, sok izgalmas kutatást idézett elő az ismeretes Schaffer-féle sokmillió dollárhagyaték ügye. A Banatban is sok Schaffer-család igyekezett a Schaffer Christian-Kristóf amerikai dollármilliomoshoz való rokonságát bebizonyítani, hogy a nagy örökséghez jusson. Most, hir szerint, megtalálták az igazi Schaffer-örökösöt, egy Schaffer János nevű nyolcvanhárom esztendőes nauheimi — németországi — aggyastán személyében. Állítólag az örökösök unokaöccse és banati Schafferek tették figyelmessé a dologra.

Halálozás Oradeán. Clintoc Jenő volt városi főszámvevő, hivatalfőnök 54 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése vasárnap 3 órakor lesz a Ciorogariu-utcai lakásáról. (Erdélyi „Concordia“.)

A gyarmatok megoszlása. Hitlernek a legutóbbi pártnapon elhangzott beszéde ismét beidézte a világ közvéleményébe a gyarmatok újrendezésének eszméjét. A népfőlöszleggel bíró, másrészt gyarmattal nem rendelkező hatalmak joggal vehetik fel ezt a kérdést. Nem érdektele az a kimutatás, melyet a Franciaországban megjelenő „Univers“ közöl a gyarmatok jelenlegi elosztásáról. A világ legnagyobb gyarmati hatalma Nagy-Británia, amely a világ északterületének 27 százaléka fölött uralkodik. Az angol király a legfőbb uralkodója a világ lakossága 27 százaléka is, ami annyit jelent, hogy a 47 millió anyaországi angoljal szemben 470 millió idegen fajtájú ember tartozik uralmá alá. A gyarmati lakosok száma tehát pontosan a tízszerese az anyaországiakénak. Franciaország 42 millió anyaországi lakosával szemben 62,5 millió gyarmati lakos áll. Hollandiának 8 millió anyaországi és ugyancsak 62,5 millió gyarmati lakosa van. Belgiumnál 8 millió és 10,5 millió, Portugáliánál 6 millió és 10,5 millió, Olaszországnál (Etiópiát már gyarmatnak számítva) 44 millió és 14,5 millió az arány.

Az emberi ostobaságoknak nincs határa. Egyes németországi napilapok szinte nap-nap után közölnek „leleplezéseket“ arról, hogy a katolikus egyház nagyjál közlül kik nem voltak árja származásuak. Így legújabbban Loyola szent Ignác, VI. Sándor, V. Pál és IX. Pius pápák, nemkülönben Rampolla és Gasparri bíborosok kerültek a zsidó leszármazás gyanújába. Mondanunk sem kell, hogy fennfő állítások mind léghől kapottak. Loy. szent Ignác óserégi baszk lovacsalád sarja, VI. Sándor, a katalán Borja, V. Pál az olasz Borghese nemes családok leszármazottja, IX. Pius pedig a Mastel-Ferzeti grófi család fia. Ami Rampolla bíborost illeti, ő sziciliiai nemesi családból való. Gasparri pedig egyszerű toszkániai földműves szülők gyermeke volt.

Darányi Kálmán eddigi helyettes miniszterelnök kormányalakítása Magyarországon

A kormánypárt 83 tagu külön csoportja az új választójogi törvényt sürgeti

Budapestről jelentik: A magyar belpolitika helyzet előreláthatólag szombat estére már tisztázódik. A jelek szerint Darányi Kálmán a temetés után, délután megkapja megbízatását és valószínű, hogy nagyjában a Gömbös kormány tagjaiból alakítja meg kormányát. Azt hiszik, hogy az esti órákban meg is alakul az új Darányi-kormány és a jövő hét elején már hivatalba is lép.

Pénteken este olyan hírek terjedtek el, hogy Darányi több miniszterterásvál, Hóman Bálinttal, Fabinyival és Kozma Miklóssal hosszabb ideig tanácskozott az ő kormányalakítása lehetőségéről.

Különösen abból a szempontból tárgyalták meg ezt a kérdést, vajjon a kormány új megalakulása hogyan tudna kiindulási

Feljegyzések

A Déli Hirlap-ban olvassuk az alábbi kedves történetet, Kubán Endre beszéli el.

A történet egy állomásfőnökről szól, ki nem tudja sehogysem megkapni nyugdíját. Végül nagy elhatározás születik meg benne: elmegy a miniszter magánlakására. A miniszter nincs otthon. Az állomásfőnök pedig az ajtó nyitó székely leány előtt megszólal magyarul.

— Az úr magyar? — kérdezte erre a meglepett cselédleány szintén magyarul.

— Hát tudod, — kezdett magyarázkodni, de a leány nem engedte szóhoz.

— Es hová való?

— Ahová te, — felelte az állomásfőnök, aki most már elég ravasz volt, hogy ne nevezzen meg valami helységet.

— Hát, akkor földiek vagyunk — örvendezett a cselédke — a miniszter úr csakugyan nincsen idehaza, de itthon van a felesége és majd megkérem, szóljon egy jó szót az úr érdekében.

Ezzel beszaladt a lakásba és néhány perc múlva azzal tért vissza, hogy a miniszternek kérteti. Az már tudta, miről van szó, felszólította a vasutast, írjon hamar kérvényt a miniszterhez, majd ő maga átadja, ha a férje hazajön. A kérvény megíródott. A miniszternek összehajította és nem is nézte az aláírást.

A történetből már csak a szerencsés befejezés van hátra. A befejezés az volt, hogy a román nemzetiségű banati származású állomásfőnök egy hét múlva megkapta nyugdíját.

A történetben, nem az az érdekes, ami annak látszik. Mi a lényegét abban látjuk, hogy a székely leányka közbenjár, segített annak, akit magyarnak tartott. A nemzeti szolidaritás szerény kis katonáját látjuk a kis székely leányban és cselekedetét nyugodtan állítjuk példaképpen: sok nálánál sokkal hatalmasabb férfi és nő elé, kik a szolidaritásnak ezt az egyszerű, ősi törvényét nem akarják ismereni és nem akarják követni. Olyankor sem, amikor nem kétséges: magyar az, aki előtűk áll.

A mi nagy elszórtságunk és sokféleségünk mellett ez a szolidaritás nagy erő lehetne, láthatatlanul összetartó szál, mint a betonban a sodrony. (Skin.)

Meghalt egy uriaszony Gömbös ravatalánál. Budapestről jelentik: Gömbös Gyula miniszterelnök ravatalát nagy néptömeg tekintette meg, sokan virágokat is vittek kegyeletük kifejezésére. A ravatal előtt felvonulók közül többen rosszul lettek, akiket a mentők részszítottak első segítségben. Egy uriaszony, amikor kiszállt a parlamenti liftből összeesett. Bevittek a főorvosi szobába, de ott már csak a beállott halált állapíthatták meg. Az uriaszonyt Prasznyák Istvánnak hívják, de sem társadalmi állását, sem halálának okát eddig még nem lehetett megállapítani.

Az oradeai magyar háziasszonyok ősi vására. Oradeán a Magyar Házban esztörtökön nyílt meg a magyar háziasszonyok ősi vására, amelyet dr. Markovits Manó gróf Bóldi Judd kezdeményezésére s vezetése alatt rendeztek a város magyar hölgyei. Megállapítható, hogy a vásár feledhetetlen társadalmi eseménye volt a magyarságnak. Rengeteg ember fordult meg a vásáron, amelyen a háziasszonyok látták el eladni valóját. Csütörtökön este Mónus Sándorné bográcselvtés estélyt, pénteken Demetrowics Elekne és Juhász Karola hal- és fonatos estélyt, szombaton Rimánóczy Lászlóné flekken és vargabéles estélyt rendeztek. Vasárnap este szüreti mulatsággal zárul az ősi vásár, amely úgy anvagiakban, mint erkölcsiekben a lezserebb eredményt könyveli el.

pont és megalapozás lenni a belső politikai békéhez és nyugodt parlamenti munkához.

Darányi az utóbbi időben is többször hangoztatta, hogy békés politikai légkör megteremtésére törekszik.

A pártok is folytatnak megbeszéléseket. A Nemzeti Egység Pártjának 83 tagja különösen az új választójogi törvényt sürgették. Az értekezleten kialakult az az álláspon, hogy a kormány csak a választójogi programjával alakulhat meg, mert a párt elhunyt vezérének, Gömbösnek a képviselőház elnökéhez intézett választójogi levelét Gömbös politikai végrendeletének tekintik.

fejfájás ellen Berepítés parasztilla!

* Láposy Erzsébet zenetanárnő közli az érdekeltekkel, hogy a zenekari próbák megkezdődnek.

Dráma a vadászatban. Isából jelentik: A napokban nagyobb vadásztársaság indult ki Iasi környékére. A társaság tagjai intellektuális, művészek s állami tisztviselők voltak. A vadászok a Podul Hoanei vidékén hajszolták a vadat, miközben Bancila Octav, az ismert festőművész véletlenül fejbőlötte Paul Stefanescu 52 éves tisztviselőt. Stefanescu azonnal kórházba szállították. Állapota súlyos és életbenmaradásához alig van remény. A vadásztragédia mindkét szereplője iránt óriási részvét nyilvánul meg. A festő és a tisztviselő egyébként a legjobb játékosok voltak.

* A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódnak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testzajokat okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervei mindennemű saját szag iránt eltompulnak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegekben valódi, kimérve nem kapható.

EUROPA SZÉGYENE, AMI SPANYOLORSZÁGBAN TÖRTÉNIK! Verdier bíboros, Párizs érseke legújabb pásztorlevelében többek között ezeket írja a spanyolországi eseményekkel kapcsolatban: „A borzalmas polgárháború nem akar megszűnni. És Európa, sőt az egész világ télen, ölbetett kezekkel nézi ezt a legvérengzőbb tragédiát. A leírhatatlan gaztettek egymást követik, olyan gaztettek ezek, amelyek olvastán minden becsületes ember undorral vegyes borzalommal telik el... Micsoda szégyenfolt ez Európa arcán! Mikor fogják már az egyesek és egész népek megtanulni, hogy nem lehet felelőtlenül hirdetni az istentelenség és gyűlölet evangéliumát? Mikor?...”

Bankjegyet nem szabad eltérni. Timisoara. Saját tud. A rendőrség egy Barbulov József nevű embert felelősségre vont, mivel ittas állapotban a kocsmában egy ezres bankjegyet összetépett. Barbulov ellen megindítják az eljárást. Nemcsak, hogy „könnyűszerrel” szabadult meg az ezrestől, tetejébe még meg is büntetik érte.

Növekszik az aranytermelés. A világ múlt évi aranytermelése 770.000 kilogramm — jelenti a Népszövetség statisztikai közlése. Ez összegből hiányzik az orosz aranybányák hozadéka, amely 170.000 kg-t tesz ki. A világ tavalyi aranytermelése 6 százalékkal múlja felül az 1934. évi és 33 százalékkal az 1929. évi aranytermelést. A világ aranytermelésének majdnem felét az afrikai aranybányák szolgáltatják, a fennmaradt másik fél túlnyomó részét az amerikai telepek. Ez arany mennyiség nagyobb része az állami bankok páncélszekrényeibe vándorol s csak igen csekély töredéke marad magánosok kezén. Jelentékeny az az arany mennyiség is, amelyet az ékszer- és luxusipar használ fel. Mennyi millió arany — és mégis milyen kevés kenyér jut a milliárdoknak!

* **A puder használ, mert a puder véd.** Mi ellen? Az Ön szépségének veszélyes ellensége, a por ellen. A por és piszok számtalan baktériumokkal állandóan veszélyeztetik bőrének frissességét, mitesszert és gyulladást idéznek elő és teljesen tönkreteszik alattomos támadásaikkal a bőr egészségét, ezzel szépségét is, nemkülönben tisztaságát és így üdőségét. Ezen por ellen legjobb védő szer — a por. Por sterilizált formában, vagyis fertőtlenített puder, amely a bőr pórusait egy kis finom réteggel bevonja, anélkül, hogy azokat betömne, megóvja a tisztátalanságtól és gyulladástól és kellemes egyéni színezetet ad az arcnak, amely egyben a jól ápoltóság érzetét is kelti és amellet minden ártalmas befolyás ellen védelmet is nyújt. Mystikum-Puder házi használatra, Mystikum-Compact kiegészítő részére, mindezek fiatalos kinézését, a kozmetikának első feltételét igazolják. Védekezzen por és piszok ellen Scherk-féle puder által.

* **Agyvertődülés, szívszorogás, nehéz légzés, félelemrészlet, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen gyorsan megszüntethetők.** Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a **Ferenc József** víz a makacs szívszorulás és az emésztőesetornán át történő mérgeződések mindenféle jelenségénél — öregnek és fiatalnak — a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

A háztulajdonosok tiltakozására beszüntették Clujon az automata telefon huzalainak szorítását. Cluj. Saját tud. A Morgan telefontársaság hónapok óta földalatti kábeleket fektet le, de az utóbbi napokban a házak falára szerelteti fel az automata telefon huzalait, anélkül, hogy a háztulajdonosok engedélyét kikérte volna. A háztulajdonosok tiltakoztak az önkényes eljárás ellen. Morganék itteni igazgatóságánál, azzal, hogy Morgan telefon társaságának az állammal kötött szerződése értelmében földalatti kábelkell fektetnie január 1-ig és kártérítési pereket helyeztek kilátásba, ami sokkal többé fog karúdni, mint a földalatti kábel. A telefon társaság engedélyre beszüntette a drótoknak a ház falára való felszerelését. A gyárak és nagy üzemek nem örülnek a munkabeszüntetésnek, mert várják az automata telefont és most megindultak a tárgyalások a háztulajdonosokkal, hogy bizonyos kártérítési összeg ellenében engedjék meg a huzalok felszerelését házuk falára.

21 nap a világ körül. Newyorkból jelentik: A Hindenburg óriás léghajó szeptember 30-án indult el Majna Frankfurtba és utasai között három újságíró is volt, akiknek terve az, hogy 21 nap alatt világkörüli utat tesznek. Az ut hossza 35 ezer kilométer lesz.

Dr. Bledea László oradeai polgármester nyilatkozata a premontrei rend ingatlanainak átírása ügyében

Az oradeai Noua Gazeta de Vest tegnapi számában érdekes nyilatkozat jelent meg a premontrei rend ingatlanainak ügyében, amelyet érdemesnek tartunk lapunk olvasóközönségével is teljes egészében megismertetni. Az említett román lapírunk dr. Bledea Vasile polgármesterhez fordult, hogy tőle, mint a premontrei rendnek az ügyben védőügyvédjétől, felvilágosítást kérjen s ő erre a következő nyilatkozatot adta:

— „1787-ben II. József császár a premontrei rendet feloszlatta s vagyonát a vallás-alapnak adta. Ferenc császár az 1802-ben kiadott Diploma Restitutivissal a rendet újból visszaállította s kötelezte a vallás-alapot, hogy az elkobzott vagyont visszaadja.

— Így a rend ezeknek a vagyonoknak tulajdonosa volt. A rend tulajdonjoga be is lett táblázva a telekkönyvbe. Sőt még több: az agrárreform hatóságok ezen vagyonok egy részét 1920—21. években kisajátították és a kisajátítási árát a rendnek kifizették.

— A közoktatásügyi és vallásügyi miniszter 52.929. sz. 1930. május 22-én kelt határozatával, amely a Monitorul Oficial 1930. évi 259. számában is megjelent, a vallástörvény 36. cikke és a konkordátum 16. cikke alapján elismerte az oradeai premontrei rendnek közjogi jogi személyiségét.

— A f. év nyarán Chibu Onisifor úr a járás-

bírószék telekkönyvi osztályához kérvényt nyújtott be a tulajdonjog betáblázásának helyesbítése végett, hogy a rend tulajdonjoga töröltessék, bekebelezvén a román államot, mint tulajdonost. A járásbírószék, anélkül, hogy tárgyalást tűzött volna ki, vagy hogy a tulajdonost értesítette volna, a premontrei rend tulajdonjogának törölését elrendelte és beírta a román államot, mint tulajdonost. Így a premontrei rend meg lett fosztva templomának, a rendháznak és az egykori premontrei liceumnak tulajdonjogától. A vidéken lévő ingatlanokra nézve nem kérte a telekkönyvi helyesbítést, úgy hogy a rend ma is tekkönyvi tulajdonosa a sanmartini ingatlanoknak és a Félix-füldőnek.

— Ghibu professzor úr azzal indokolta a kérelmét, hogy az ő általa végzett tanulmányok alapján megállapította, hogy a rend csupán haszonélvezője volt a vagyonnak s nem tulajdonosa. Azonban ennek a tételnek képtelen volta minyárt első pillanatra kitűnik.

— A premontrei rend felfolyamodással ált a helyesbítés ellen, amelynek elbírálását a bihori törvényszék fogja eszközölni.

— Nyilvánvaló, hogy a jelen esetben Ghibu urnak egy egyéni akciójáról van szó, mert, ha az államnak valami igénye lenne a premontreik vagyonára, akkor saját jogúgi hatósága útján pert indított volna a premontrei rend tulajdonjogának megszüntetése végett.

— Teljes bizalommal vagyok a törvényszék határozatát illetően s kérem, helyezték bizalmukat a bíróságba azok is, akik engem meglámadtak.

— A Ghibu professzor úrtól megkezdett eljárás után, holnap arra ébredünk, hogy a mi román-egyesült püspökségünk is megfosztatnak vagyonuktól — helyesbítés címén.

Igy fejezi be dr. Bledea V. nyilatkozatát.

A nyilatkozatban említett támadás valószínűleg a „Curentul” című bucaresti lapra vonatkozik, amely október 2-iki számában éleshangú támadást intézett Bledea Vasile ügyvéd és polgármester ellen, amiért ez ügyben vállaltja merete a premontreik védelmét. Ez a támadás a való tényeknek nem ismerésén alapul, amennyiben azt állítja, hogy a nevezett ingatlanok az-élt a magyar állam tulajdonaj voltak, amely bizonyos feltételek mellett azokat átengedte a premontrei rendnek s minthogy most a feltételek megszűntek, velük együtt megszűnt a rend tulajdonjoga is. Az alapítványok abban rejlik, hogy ezek az ingatlanok sohasem tartoztak sem a magyar állam, sem a vallás- és tanulmányi alap tulajdonába, hanem azokat a premontrei rend részben püspöki adományozás útján kapta, részben vétel útján szerezte.

Cinema SAVOY SAVOY

mozgósínház.

Pasteur

Nagy emberről, nagy film. Nem most érkezett frissen Hollywoodból. Néhány hónap óta járja ez a film a világot és mindenhol utólrhetetlen sikert aratott.

Belgiumban kitüntették, Franciaországban a filmgyár vezetője becsületrendet adott. Velenében az első nagy aranyérmet nyerte.

PAUL MUNI, a főszereplő, ehhez hasonló alakítást még színházbanjáró közönség nem látott, méltán kapta a világ legnagyobb jellemző színész címet.

Ilyen film még Romániában nem került bemutatásra.

Uj mozgósínház Oradeán.

Figyelje a megnyitás napját.

Gömbös Gyula

Írta: dr Léber János

Budapest, október 10. Ha valaki ezelőtt egy évvel, vagy csak az idén tavasszal is azt mondta volna, hogy Gömbös Gyula nem éri meg a karácsonyi ünnepeket, mindenki kikacagta volna, mint bolond rémlátót, vagy megvetette volna, mint álnoklelkű zavarkeltőt. A halálnak még a gondolata is képtelennek látszott volna akkor Gömbössel szemben. Hiszen maga volt a legteljesebb élet. Erő és egészség. Ugy járt, kelt az emberek között, úgy viselkedett, úgy tervezgetett, fiatalosan, frissen, telve testi és lelki energiákkal, mint aki azt sem tudja, mi a betegség és sejtelve sincs a halálról.

Pedig akkor már benne rágott a kikerülhetetlen halál megölhetetlen, legyőzhetetlen férgé. Áprilisban még órákon keresztül lovagolt a napsütötte olasz mezőkön; dűbörgő tankok acélkamráiban rázatta magát hazajövet még legényesen ugrott ki a repülőből és mellőzte a kényelmes leszállólepcsőt, de ha valaki akkor jól megfigyelte volna az arcát, látta volna rajta a végig ránduló fájdalmat s a dacosan összeszorított ajkáról kimondhatatlan szenvedést s a szomorúan elboruló szemekből halálos bágyadságot olvasott volna le. Most utólag tudja már mindenki, hogy Rómából hazajövet, súlyos vesevérzéssel került ágyba s ideálisan fejlett, hatalmas férfitestén a bénulás jelei mutatkoztak. Pillanatra megdöbbsent a váratlanul elébe toppant rémtől, de hamar összeszedte magát: önmaga előtt is letagadta betegségét. Megtiltotta környezetének, hogy a történetekről beszéljenek s másoknak erről hírt adjanak. Nem tudott, nem akart hinni az orvosoknak. Nem akart beteg lenni. Nem tartotta be az orvosi előírásokat sem. Dacból, hogy ne legyen igazuk. Így maradt az utolsó percig. Halála előtt öt nappal még pajkos gyermekként ugrott ki betegágyából, kétszer-háromszor katonásan végigsétált a szanatóriumi szobában, csak azért, hogy kezelőorvosa előtt várt, hitt, követelt gyógyulását bizonyítsa. Pihenéssel, a politikai életből való teljes kikapcsolódással, valószínűleg meghosszabbíthatta volna életét. De neki ez az élet nem kellett.

„Inkább haljak meg, mint miniszterelnök, — mondotta orvosának, — semhogy lemondjak, félreálljak és visszavonuljak.”

Ez a mondás jellemzi a legjobban Gömbös Gyulát. *Inkább meghalni, de a helyét el nem hagyni, ahová sorsa állította; a munkát abba nem hagyni, melyet országa és nemzete megmentéséért vállalt; a hatalmat át nem adni,*

Ez a gondolkodás, ez a lelki megszállottság kísérte végig Gömbös Gyulát élete egész folyamán, a kadettiskola apró fapadjaitól a miniszterelnökség kényelmes bársonyszékéig. Ennek áldozta fel meggondolás nélkül egész erejét, energiáját, tudását, meggyőződését: sokszor elveit és leghűbb barátait is. Fanatikusan hitt önmagában és önmaga küldetésében. Szerette, kívánta, szomjúhozta a hatalmat. Élet-eleme volt, mindennapi kenyere, vize, éltető levegője... De févedne az, aki azt hinné, hogy a hatalomért vagy a velejárá dicőségért magáért ragaszkodott a bársonyszékhez. Nem. Államtitkár lett, miniszter és miniszterelnök lett; akart lenni.

Ez volt egyéni és politikai tragédiájának oka. *Egyéni*, mert felőrölte magát a munkában. A hatalomhoz és a munkához való ragaszkodásban. *Es politikai is, mert közéleti pályáját nem tudta oly egységes, egyenes, töretlen vonalban folytatni.*

Ovassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

nalban felveletetni a hatalom csúcsáig, ahogy szerette volna és ahogy egyéniségéhez a legjobban illett volna. Nem tudott várni. Nem volt türelme kitartani. Szerette a harcot, de gyűlölte a meddőséget. Fékellen volt benne az erő és fékezhetetlen az előretörési akarat. Egy-két évnél tovább nem bírta egy-egy helyen. Csak akkor pihent meg, amikor áilamtitkár, majd miniszter, végül pedig — éppen 4 évvel ezelőtt, 46 éves korában, — miniszterelnök lett. Addig azonban bejárta a jobboldali politikai mezőt, a legszélsősébebb ellenzéki sőt a gubernementális kormányzat legorthodoxabb zárlókövégéig. Közben sok-sok mindent ki kellett hagyni politikai programjának keretéből s olyan kompromisszumokkal kellett megalkudnia, amelyek mindig idegenek voltak a számára. Ő valóban megvalósította nagy elődjének, Bethlen Istvánnak mondását: *az elvek nem lehetnek akadályai annak, hogy valaki az adott helyzetek „okos” kihasználásával, meggyőződése szerint ne a legjobban szolgálja hazája „pillanatnyi” érdekeit.*

Sok szemrehányás érte őt ezért éppen azok részéről, akik valamikor a legjobb barátai voltak és akiket azért hagyott el, mert nem akartak vele menni, vele tartani ezen az úton. Ezek a barátok azonban sohasem adták fel a reményt, hogy ha megerősödik, megszilárdul egyszer a hatalom, az általa talán megalkuvások árán teremtett gazdasági egyensúly helyreállítása után, vissza fog térni azokra az intranzigensebb nemzetpolitikai utakra, amelyekről látszólag elkanyarodott, de amelyek az ő szemében is mindig a legszebb és a legkívánatosabb faj- és nemzetvédelmi irányvonalak maradtak. Mielőtt a neuwittelsbachi szanatórium csendes szobájába bevonult volna, — mintegy ennek a régi barátságának és a politikai elindulás eszméihez való hűségének igazolásaképpen, — kibékült a legkomolyabban vett, a legjobban tisztelt és talán mindenkinél jobban szeretett pártpolitikai ellenfelével: Eckhardt Tiborral és az ő meleg baráti kézszorításával indult utolsó külföldi útjára.

Bármit mondtak eddig, vagy bármit mondanak ezután róla az emberek. *Gömbös Gyulának voltak diktatórikus hajlamai*, sőt azt lehetne mondani, hogy diktátornak született. Politikai pályafutásának első esztendei ennek a hajlandóságnak nyílt jegyeit viselik magukon. Mikor a legfőbb hatalom kerekéhez jutott, sokan azt hitték, — többben, mint bárki is gondolná — hogy egy magyar Mussolini, vagy Hitler lesz belőle. Senki sem tudja megmondani, *miért torpant meg és miért nem lett az az, aminek indult.* A hatalom ormáról széttekintve, talán ő maga rejtett meg a felelőségek és a kockázatok vállalásától, mellyel az új irányba való merész fordulás járható volt. Avagy talán alkalmasabb időre várt, amikor a korábbi esztendőikben kitervelt politikai elgondolásait könnyebben és veszélytelenebbről megvalósíthatni vélte. A jelek erre mutattak inkább. Akár így volt azonban, akár másként, valamennyit ártott nimbuszának és népszerűségének ez a megállás és sokban hozzájárult ahhoz, hogy Gömbös Gyula nevének az elmúlt esztendőikben talán nem volt meg már az a varázsa, az a csengése, amelyre valamikor a nemzet minden tagja örömmel és várakozással felfigyelt.

Ez a pár sor nem akar érték-ítélet lenni Gömbös Gyula nagy emberi és politikai egyéniségéről. Sokkal közelebb van hozzánk és sokkal mélyebb a gyász, semhogy történelmi mérlegre lehetne őt ezekben a napokban állítani. Nem megszűnt törvényszerű csillagjárás volt az ő útja. *Itt az új időkben rendkívüli egyéniség volt, aki rendkívüli körülmények közé jutván, sokszor rendkívüli utakat taposott.* Ústökös volt a megbolygatott magyar égboltozaton, aki váratlanul jött és váratlanul tánt el... Váratlanul, de egyáltalán nem nyomtalanul!

Féltékenység

Krisztus a tárgyalóteremben

Zimankós őszi délután. A satumarei törvénytörés tárgyalótermében reggel óta dolgozik a bíróság. Sok a bűnöző, kevés a bíró.

A terem szolga új vádlatot kiált. Szőke-hajú, fiatal leány lép be az ajtón. Szép arca csupa keserűség, a bánat mély nyomokat hagyott rajta. Kabátja elnyúlt, kopott. Cipőjéből minden lépésnél messze fröccsen az utcaé. Megáll az emelvény előtt, ahonnan komor arcok és Krisztus fekete keresztje mered reá. Megadással hol az egyiket, hol a másikat nézi. Tekintetében félelem és bizakodás váltakozik.

Személyi adatai felvételénél megtudjuk, hogy senkije sincs ezen a világon. Jelenleg diótöréssel keresi mindennapi szűkös falatját. Allandó lakhelye sincs. Ott húzza meg magát, ahol éppen helyet szorítanak neki. Nemrég egy szegény özvegyasszony látta el szállással, de a jóért rosszal fizetett. Egy aranyórát és egy ezüst láncot lopott el tőle, megmaradt emléké a boldogabb időnek. Jötevéje első haragjában feljelentette s a megtevédi árvának most kell felelnie tetteért.

A bíró kérdésére ömlik belőle a panasz. — Nem tagadok semmit. Loplam, mert lopnom kellett.

— Lopnia kellett, — mondja a törvényhozó csodálkozva. — És miért?

— Éheztem, bíró urak, éheztem. Ezt önök nem értik meg, akik meleg szobában terített asztalnál élvezik az élet örömeit. Engem kutya harapott meg. Súlyos volt a sebem, nem bírtam járni. A gyárban nem mozogtam fürgén, ezért szombaton a kezembe adták az elboesátó levelet. A városi főorvos beutalt a Pasteurba, de nem mehettem, mert annyi pénzem nem volt, hogy szegénységi bizonyítványt vállsok. Három napig egy falatot sem ettem. Megláttam az aranyórát. Tudtam, hogy csak emlékeknek tartják. A három napos éhség elvette az eszemet. Az órát elloptam, eladtam s a pénzen jólakás után felutaztam Clujra. Jártányi erőm nem volt, kocsin vittek az állomásra s ölben tettek fel a vonatra. Jötevédm és leánya. Csak később fedezték fel a lopást, — mondja. — Hangja zokogásba fullad, szeméből könnypatok indul.

A károsult — kicsi, kopott öregasszony, régi idők szürke verebe — mindenben megcrösli a vádolt vallomását. Arra kéri a komor bírót, bocsássonak meg a leánynak, ő visszavonja a feljelentést. S amikor felvilágosítják, hogy a lopást hivatalból üldözi a törvény, engedelmet kér, hogy az árva mellé telepedhessék a vádoltak padjára. Ott habusgatni, vigasztalni kezdi a leányt, aki boldog mosollyal hajta ölébe fejét.

A bírák zavarukban a torkukat köszörülik, az ügyész frázisokat hangoztat. Az ítélet is elhangzik.

A törvény nevében! Lopásért tiznapig fogház, mely háromévi időtartamra felfüggesztetik.

A vádolt boldog, a károsult megköszöni az enyhe ítéletet, a bírák arcáról megelégedettség sugárzik.

Az árva újra otthonra talál. Az öregasszony karján hagyja el a termet, ahol néhány pillanatra Krisztus szeretete és megbocsátása járta át a szíveket.

b. l.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Csűrös Emilia: Fehér hullámok a Fekete-tengeren

Lear király és Emmy Friedrich Constanában

Késő este robogott be a vonat Constanța állomására. Az utasokat már messziről átható tompa zúgás fogadja és a sűrű sötétség fölött nagyon magasan, öt vörös csillag: a világítótorony lámpái. Lent a mélyben is millió csillag. Piros, zöld, lila fények. Ebből a gyönyörű tűzijátékból joggal lehet azt következtetni, hogy ott van a kikötő. És csillagjáték van minden felé, amerre nézünk: földön és égen. Emlekezetemben felzsong egy vers a pompás fényjátékhöz kíséretül:

„A villany a földi,
a csillag az égi,
a villany az új,
a csillag a régi”.

Az öt vörös fény ott a magasban nemcsak a hajóknak üzen. Elsősorban a repülőgépeknek: — Vigyázz! Kerülj ki! Nehogy belém akadj és szárnysegetten zuhanj a tengerbe!

Constanța a Fekete-tenger királynője

A Hotel Regal régebben az uralkodó családok szállóhelye volt. Ma vannak már fényűzőbb és előkelőbb szállodák is Constanában. de a Regal ragyogó tisztasága és izléses berendezése ma is méltó előkelő multjához.

Szobám ablaka a tengerre nyílik. Ugy képelem, hogy reggel színpompás napfelkeltére ébrednek. Millió színes habfodor csillog a napfényben, sirályok kedveskednek a csipkés hullámok fölött... Tenger! Végtelen víz! — Be szép is lesz a bemutatkozásod!

Szép álmokat zsongott az ablakom alatt. Fél hatkor ébredtem. Opálszínű felhőfátyolok közül álmosan ébrednek a nap is. Ilyen hatalmasnak még sohasem láttam. Beillene jó nagy malomkeréknek. Rosszkedvű. Hunyorgat. Mintha ő is a szemét dörszölné. Aztán elmosolyodik. A szobám fehér csipkefüggönyei hirtelen színarannyá válnak.

Szaladok az ablakhoz! — Vajjon mit mond a tenger? A végtelenség örök jelképe... Ezek óta vágyódom hozzá, sóvárgó, gyerekes vágyakozással... Most hát végre találkozunk. Mielőtt kinéznék lehunyom a szemem. Áhítással készülök a nagy pillanatra.

Felrántom az ablakot és derékig kihajolok rajta. Emeletnyi magasságból nézek le. A mélyben óriási fekete víztömeg. Tinta, vagy olvasztott acél. Zúg, morog és fekete. Semmi más. A nagy távolságban meredek fekete fallá emelkedik. A fekete fal tetején fehér hajó füstölög. Sokáig nézem. Tíz percen belül nem tudom megállapítani, hogy jön-e vagy megy. Az is lehet, hogy mozdulatlanul áll. Talán halász-hajó...

Szomorúan megyek el az ablaktól. Nem ilyen találkozást vártam. Siettem le a városba.

A sokféle népviselet között bugyos török asszonyok süreldöndnek az utcán. Csomagokat, zöldségeket cipelnek. Három matróz kocsin siet a kikötő felé. Sok a virág és a gyümölcs. A városka forgalma percről percre élénkül. A csinos városkára előtt Ovidius merengő szobra áll. Két angolnak látszó diák úti naplójába jegyzi a szobor latin szövegű feliratát. A téren sok autóbusz. Tíz percenként indulnak Mamaiba.

A kikötőben

A városkára mögött nyaktörő lépcsőkön néhány perc alatt a kikötőben van az ember. Vasúti sínek rengete, olajos kocsi, gabonával telt tehervonatok között felragyog egy hófehér úszópalota. Nem város. — csak palota. Feljárója előtt cserzettképi öreg tengerész ül. Szívesen magyaráz: Ma reggel érkezett a „Románia” Alexandriából. Négy száz kabinja van és harminctagú személyzete. Szívesen felvezetne a fedélzetre, de a fiúk éppen takarítanak. Egy óra múlva itt lesznek a francia mérnökök. — hát ugy-e megérti kérem, hogy ilyenkor fontos a tisztaság... Ugy-e nem haragszik kérem?

Lear király fekete kutyái

Nem haragudtam, hanem megráztam a kedves öreg tengeri medve kezét és tovább mentem. Valamivel tovább a „Santa Lucia” és a „Monte Carlo” motorosok himbálódznak. Aztán derékszögben fordul a móló és egy fekete gabonaszállító hajó aranyos felirattal így mutatkozik be: „King Lear”. Kisebb betűkkel áll alatta: „London”. Kopott, ócska hajó. Két

pompás fekete kutya ugrándozik előtte a mólón. Értelmes állatok, hamar barátságot kötünk. Örömmel tapasztalom, hogy minimális angol tudományomat kitűnően értékesíthetem. A londoni kutyák minden szavamat megértik. Csak a családjukat nem tudom felfedezni. Valami igen nemes keveredésből származhatnak. Végül elkészönünk egymástól és a kutyák visszamennek a hajóra. Nehány pillanatig némán állanak a korlát mellett, — aztán veszekedett csaholásba kezdenek. Ez már nem volt barátságos eszmecsere, hanem ellenséges, rosszindulatú ugatás. Visszanézek. Sötétarcú tengerész áll közöttük. Fehér sapkája világít sötét arca fölött. A haja is hosszú és fehér. A kutyák pedig nagy ügybuzgósággal sandítanak a tengerészre, miközben utánam ugatnak. Mintha mondanák:

— Látod, milyen becsületesen megvédjük a hajónkat ettől a gonosz ellenségtől?...

A tengerész megsimogatta a kutyák fejét és talán kárpótlásul a kutyák jellemtelensége miatt, a nagy távolságon és ismeretlenségén keresztül mosolyogva szalutált felém.

„Hát akkor áldjon meg az Isten”

A móló esücsán különös kosár fölött magabaroškadt ember ül. A két keze fűgén jár, pipa füstöl a szájában. Megszólítom románul. Rűcskös arca ezer rűncha szalad, míg feleli:

— Láthatod, ha szemed van, hogy hálót kötök.

Csodálkoztam. Fínom vékony zsinórból recét készített. Mellette hatalmas póznán kifeszített háló lógott a tengerbe. Miután megdicséret ügyes recélését, azt kérdeztem:

— Fogott-e már valamit ma reggel?

Elvigyorodott:

— Istennek hála igen!

Felemelt maga mellől egy kétfűles kosarat, amely félíg tele volt öt-hat centiméter hosszú apró halacskákkal.

— Ilyen picik? Hiszen ezeket meg sem lehet sütni.

— Sütni is, főzni is lehet. Fínom dolog ez. Ki sem kell venni a csontját!

Es vígan csámcsogott hozzá, szemléltetésül. Aztán azt mondta:

— Te nem vagy román ugy-e?

Végre megláttam a tengeri

A nap már teljes erejével ragyogott és én a kikötőben sok szép és érdekes dolgot láttam. — csak egyet nem láttam: a tengeri. Mert hiszen az az engedelmes, keretek közé szorított csendes, szelid víztömeg, — nem, az igazán nem volt a tenger.

Elgondolkozva lépegettem a városba vezető szép, kövezett úttelen. Es amint félértem a kaszinóhoz vezető sétány hullámtörő gátjához, — földbegyökerezett a lábam. Most láttam csak meg a tenger igazi arcát. A fekete, súlyos, erőteljes víztömeg úgy vágódik a gát-hoz, hogy óriási fehér víz-karácsonyfákat képezve zuhan újra vissza. A visszahulló óriási víztömeg harminc méternyi távolságra sodródik tova, ahol összetalálkozik az újabb hullámmal. Az összeapás három-négy emeletes ház magasságnyi. Órákon, néha napokon át tart ez a tüneményes színjáték.

A sétány öre azt mondta, szerencsés vagyok, hogy láthatom, mert néha napokon át olyan mozdulatlan a tenger, mint egy üveglap és minden kavicsot meg lehet számolni a fenékén.

A kaszinó pompás épülete néma, kihalt az egész környéke is. Mióta beszüntették a rulettet, — azóta a kaszinó is üres. Csak néhány pók szövi művészi hálóját a díszes oszlopok és ajtók boltívei közé.

A kecskekörmök rokonai

Az Ovidiu téren fényes fekete autóbuszba ültem. Tíz perc alatt Mamaiba voltunk.

A plage — alszik már ilyenkor. A fürdő gyönyörű épülete mind a két pénztárát lezárta már, — senki sem kérdezi, hogy mit akarok. Csak az üveges csarnokban készülődnek lázasan. Asztalokat tologatnak, terítenek. — a francia mérnököket várják. A tenger aranyhomokja hullámosan vezet el a vizig. Kagylók, csigák,

— Nem, — feleltem. — Miért kérdezed?
— Mert jól beszélsz románul, de az én fülem mégis hallja, hogy idegen vagy.

— Jó füled van, bácsil! — De azért én Romániában lakom és nem vagyok idegen!

— Hát akkor áldjon meg az Isten! — intett a fejével és újra nekilátott a recélésnek. Mintha pótolni akarná a beszélgetéssel elvesztegetett időt.

Kihalt volt a móló, egy-két munkás néhány álmos tengerész ácsorgott csak rajta. Egy halom szalmából elém gurult egy piros kendős cigánylány. Tizenhat éves lehetett. Siránkozva szegődött mellém, hogy néhány lejjel segítsek rajta, mert egy hete nem volt étel a szájában. Meghal az éhségtől.

Ezalatt balkezével ügyesen rejtegetett sárga köténye alatt egy illatos rozs cipót és jókora darab sonkát.

Hat ország, hat lobogója

Hirtelen elhallgatott és elszaladt. Vissza a szalmába. Hat tengerész állott előttem hangos tanakodással. Előlük menekült el a cigánylány. A móló fordulója fölött pedig fényes ezüst betűkkel ez a név ragyogott a szemembe: „Emmy Friedrich”. Alatta fekete betűkkel: „Bremen”. A betűk egy hajóóriás derekán tündököltek. Jól hátra kellett hajtanom a fejemet, hogy a kéményét is láthassam. Mellette még hat hasonló óriás méretű hajó sorakozott káprázatos színpompában. A hat matróz macskaügyességgel kapaszkodott fel egy kötélletrán a hajóra, a város felől pedig egy fiatal tengerésztiszt közeledett. Készséggel magyarázta, hogy ezek az óceánjárók tizenkétezer tonnásak, nagyobb akad közöttük, de kisebb nem igen. Az „Emmy Friedrich” tulajdonképpen *Hamburgba* szállít gabonát, ámbár *Bremen* felirattal visel. Rajta is van a horogkeresztes német lobogó. Mellette a zöld alapú és szürke felsőrészes hajó. Oslóból jött. Petróleumot visz *Norvégiába*, ott is van rajta a norvég zászló: vörös alapon fehér szegély és kék kereszt. A hajó neve „*Baumont*”. Az a fekete aljú piros hajó görög: „*Maniakosz*”-nak hívják. Kísértetiesen recsegnak a kötelei. A következő hajón félholdas zászló leng. Három színű a hajó: alól zöld, majd vörös és felül szürke. „*Cankaya*” a neve és *Istanbulba* szállít gabonát.

— Részletesebb felvilágosítást nem adhatok, — mentegődözik a fiatal tiszt, mert én a haditengerészethez tartozom.

— Csak azt szeretném tudni még, hogy az a három gyönyörű, fényes alumínium hajó milyen zászlók alatt fut? — kérdelem.

— Oda már nem szabad jönnie kérem, — mert azok hadihajók.

Es büszkén csillan meg a szeme:

— Azok a mi hadihajóink! — A török hajótól vissza kell térnie...

tengeri rákok koszorúban mutatják, meddig csapnak fel a hullámok. Megsimogatom a szép szelid vizet, aztán fogócskát játszunk. Visszahúzódik a víz, megyek utána. Jön a hullám, — menekülök. Egy ügyetlen lépésemre átcsap a cipőm felett a víz és szép kicsi fűsűkagyló marad a cipőzsinóromon. Akkor, mint egy egyfejű. Kagylókat szedek. Egyik színesebb, szebb mint a másik. Ezerféle is van. Marokkal lehetne szedni. Megismerem köztük a balatoni kecskekörmök rokonait. A tihanyi halbiológiai intézet tanára magyarázta a nyáron:

— Ezek a vándorkagylók, a Fekete tengerből kerültek a Balatonba. Elősködők és rátapadva az uszályhajókra és vízinövényekre a legnagyobb távolságra is eljutnak. „*Dreisensia*” a tudományos nevük. Ugyanabból a családból valók, mint a kecskekörmök megkövült kagylói.

Tenveremre veszek egy dreisensiat és azt mondom neki:

— A Balatonban nem szeretlek, mert megölöd a szép balatoni kagylókat. Rájuk tapadsz és elszivod az életerejüket. De itt szép vagy, kedves vagy! Miért is kívánkozol el ebből a gyönyörű Fekete tengerből?...

A víz langyos és fehér a parton. De a látóhatáron megint csak fekete és súlyos. Fárastó végignézni rajta. A legjobban esne porszemmé válni és elvegyülni a parti repülő homokbuckák homokszemméiárdjai közé.

A fürdőpalotával szemben munkások tömege rajzik. Nyolcemeletes blockházat építenek.

Eforia, Carmen Sylva, Techirgial

Délután motoros vonattal szaladunk végig a parton Eforián át Carmen Sylvaig. Csinos, színes kis nyaralók, majd széles karélyban tárolt a techirgiali tó. Nyugodt, csendes tengerszem. Vize tizenháromszor sósabb a tenger vizénél. Túlso partján élénk szíkfolt: Techir

giul. Errefelé még sokan nyaralnak. Külföldiek is akadnak szép számmal.

Egy bucurești hölgy sírva panasolja a barátjának visszatérőben a vonaton, hogy szegény kis kanári madara ma reggel elrepült. Egész nyáron kitűnően érezte magát Carmen Sylván (régebben Movila volt a fürdőhely neve) — napról-napra szebben énekelt a kismadár — és az utolsó héten, éppen az utolsó héten történik ilyen szerencsétlenség...

A motoros a fellobogózt állomásra érkezik vissza:

— Itt vannak a francia mérnököket — magyarázzák az érdeklődőknek.

A francia mérnököknek bizonyára igen jól esett ez a szeretetteljes fogadtatás — és kellemes emlékekkel távozhattak. Az én szemem is megakad a harmadik oszlopon a japán zászló mellett, a magyar lobogó színein.

Gyorsan sötétedik, mire vonatom indul kormosótól van. Constanța ezerszínű fényjátéka elmarad mögöttünk, csak a világítótorony öt piros fényesillaga kísér sokáig, sokáig. És a tenger zúgása zsongja a szívemben és álmaimban a világítótorony üzenetét:

„A villany a földi,
a csillag az égi,
a villany az új,
a csillag a régi!”

VEZÉRKÉPVISELET „EXCELSIOR” CALEA MOȘIȘOR 78 BUCUREȘTI

Mindenkin segít és ön semmit sem tud róla?

Lotion Faciale Scherk

ISCHERK ARCVIZ

SCHERK

Tehát épp itt az ideje, hogy megismerje a Scherk arcvizet! Akkor az Ön arcbőre is rövidesen megjavul, teljesen tiszta lesz és olyan puha, mint a selyem. Próbálja ki azonnal! Üvegek à Lei 67'103'164'300'475

Léon Blum, a milliomos proletárvezér

Írta: Csiszár Béla

A nyár elején, mikor Léon Blum, a francia szocialista párt vezére mint miniszterelnök vonult be a párizsi Matignon-palotába, Franciaországban mindenki biztosra vette, hogy ütött az utolsó óra s a francia jobb- és baloldal véres összeütközése már csak hetek kérdése. A nagy leszámolás azonban máig sem következett el. A szocialista párt éppoly guvernamentállissá vált, mint bármelyik elődje s egy-két, rég beígért törvényt s a jobboldali ligák feloszlását kivéve nem történt semmi nagyobb provokáló cselekmény. Aki ismerte a pártvezér egyéniségét, kettős lényét, szellemi adottságát, azt nem lepte meg az események. Blum, nemhiába hívják Párizsban „szalonforradalmárnak”, „parfümös marxistának”, sohasem volt szívbéli, igazi forradalmár. nála a forradalmárság csak attitűd volt, sohasem vérmérséklet és meggyőződés. Elvetés gyakorlatot mindig óvatosan kettéválasztott. Míg az ellenzékéről hirdethette pl. a vagyonok szocializálását, addig ő volt a legféltelenebb igazgató. Ma? Ő a legkonzervatívabb „szociálforradalmár”. Személyében a nyugtalan, zsidó pszichének olyan prototípusa került a kormányfői székbe, aki az eddigi marxista vezérekhez méltóan, pompásan össze tudta egyeztetni az elméleti szocializmust a gyakorlati vagyongyűjtéssel, a proletár-öntudatot a milliommossággal s a marxizmust a tizenhatszobás luxus-palotával. Bölcsőjében nem a nyomor nesszus-ingét, hanem a gazdagság aranyalmát helyezte a sors. Igaz, ő is a mélyből jött, de ez a mélység puha fészek volt, jól kipárnázott, gazdag fészek. Elzász egyik városkájában, ahol Blum 1872-ben született a család ötödik sarjaként. A nagypapa még csatolás volt, az idősb Blum azonban már gyártulajdonos, nagy vagyon ura, aki gyermekeit pazar kényelemben nevelteti s Léont már Párizsba küldi iskoláztatni. A dúsgazdag aranyifjú mohó élvezetvágygal veti bele magát az új, n. nagy életbe, szórja a pénzt, kínos keresetséggel, választékosan öltözködik, fényűző lakást tart, állandóan ott látni a Faubourg szalonjaiban s közben, csak úgy mellékesen, verseket ír, végzi a jogot s rövidesen kitűnő állásba jut.

Szocializmus? Marx? Ebben az időben még nem is tud rólok. A jólét, az elegáns életmód azonban hovatovább nem köti le teljesen, lelke mélyén féltelen karriervágy lappang: érvényesülni, hírré jutni minden áron! A szalonokban megjátssza a cínus, kiábrándult, „mal du siècle”-dandyt, ugyanakkor ábrándozó versekkel házalja végig Párizs redakcióit, precióz, rokokó-hangulatú poemákkal, majd mikor e révén se tűnik fel, a színházra veti magát s éles színbírálatokkal képesíti el a Humanité — az akkor még szocialista szellemű lap, a Matin és a Comœdia olvasóit. Azután nagyobb vállalkozásba fog: könyvet ír Stendhalról, majd a házasságról ad ki egy cínus, szellemeskedő munkát. Közben érintkezésbe jut furcsa, bizarr

barátai révén a szocialista körökkel. Kétlaki élet kezdődik most: nappalait megosztja ügyvédi irodája, üzleti ügyei s a Faubourg szalonjai között, éjszakába benyúló estői azonban maradéktalanul ezeké a köröké. Az ott hallottak feleségázzák érdeklődését, hajlja a faj örökös nyugtalansága, szertelenségekre hajlamos lelki-alkata, mohón ráveti magát Marx, Engels s a többi szocialista író munkáira, egyszerre elemében van, hiszen ezekből ugyanaz a hang csap ki, ami benne már régóta, megfogalmazatlanul élt. Sűrűn jár a pártba, megismerkedik Jaurès-szel, Sembat-val, ezek azonban az örökké igazított, nyugtalan, mozgékony zsidó fiskálist, aki-ről furcsa üzenetek hírei járnak s ismerik beteges rajongását a nagyvilágiasság, az előkelőkös iránt, arisztokrata allűrjeit, mohó karriervágyát, gazdagságát, — elég fagyosan kezelik s csak később engednek fel valamennyire irányában. Blum egyelőre nem sok vizet zavar, a pártgyűléseken alig hallani hangját. Halk, rekedtes hangon elmondott beszédei, ahogy apró egérszemeivel — rezgő civkerek mögül — végigkémleli hallgatóit, inkább csendes részvétlenséget, vagy derűt keltenek, mint magával-sodró lelkes hangulatot. Ha tűzbe jön, ideges taglejtések közt „mennydörög” a kizsákmányoló burzsoázia ellen, melynek pedig ő is egyik, javukban fenéki duskáló tagja, vitatkozik, színésziesen megjátszza mondanivalóit, úgy viselkedik, mint aki állandóan meg van sértve. A párizsi szólásmód hamarosan meg is tiszteli „a szocialista Donquichotte” előnévvel.

MAGUNK ALATT

Mert én vagyok az öccse önmagamnak, s nézom őt, a nagyot, Aki vágyott és küzdött, forrongott és adott.

Nem értem őt. Nem érti meg a kicsiny a nagyot. Semmit sem ért, amit z élet elkoptatott.

Hiába. Vénülünk. Betömődik a kráter, kihül a láva. És mélyen lent a tenger nyalogat, s nem tör föl gőz nyomába.

A régi forrongások, amik úgy feszítettek, hogy bordáim recsegtek, Miért is tértek ők ki pállott, igétlen csendnek?

A mellemre írom: Itt egy költő lakott, de megölte a béke. S most másnak s önmagának méltatlan közönsége.

SZÉKELY LÁSZLÓ.

A pártban gyakran sottogják róla, hogy csak ajkán hordja a marxista jelszavakat, magánéletében azonban dölyfös nagyúr, finomkodó világi, kamásnis dandy, egyszóval „burzsoa a legjavából”. De épp gazdagsága és ügyes taktikája révén mind nagyobb pozíciót épít ki magának ott, külön csoportja van, mely reá esküszik, s így nem is meglepő, mikor Jaurès halála után ez a hangos csoport vele tölteti be az elárult vezéri helyet. Innen már csak egy lépés a kabinetbejutás: a szocialista Sembat maga mellé veszi közmunkaügyi államtitkárnak. A háború után azonban a pártnak hosszú időre bealkonyul. A vezetés a jobboldal kezébe jut, a szocialisták egyre nagyobb tért veszítenek a parlamentben, belső harcok ütnek fel fejüket s egyre gyakrabban hallatszanak hangok a pártvezér taktikája és személye ellen. Hibáztatják passzivitását, negációkban kimerülő pártírányítást, merev ortodoxiáját. A 30-as évek elején beáll a bomlási folyamat, Marquet vezetésével a párt egyik szárnya kiválik. Blum továbbra is mereven elutasít minden koalíciót a jobboldallal, a radikálisokkal stb. Ő nem együttműködést akar, hanem egész hatalmat! Személyi ambíciói nagyobbak, mint valaha. „Párnyomorult fárcéért” nem hajlandó feláldozni élete nagy álmát, a miniszterelnökséget.

Az 1936-i áprilisi választások végre meghozzák neki álma beteljesülését. Hogy meddig marad majd a Matignon-palota aranycirádás, gobelines falai között, ahol kétségkívül otthonosabban mozog, mint bármelyik jobboldali elődje is, hiszen — *proletárvezér létére* — eddig is fényűző palotában lakott, perzsaszőnyeges, brokáttapétás luxuslakásban, — nem tudni. Tán addig sem, míg a nép, az igazi proletárok rá nem jönnek, hogy elvek és gyakorlat közt kevesen tudtak ellentmondóbb helyzetet kialakítani, mint éppen ő, a „francia proletárság reménye” (ahogy lapja, a Populaire nevezi). Azt tán csak ellenfelei fogták rá, hogy népgyűléseken parfümös zsebkendővel enyhíti a proletárság szegénységét s hogy kétféle ruhafára van, egy a legelőkelőbb szabóktól a szalonok és egy másik a népgyűlések számára, bár könnyen elhihető ez is, különösen, akik ismerik különös egyéniségét. De az tény, hogy egyike az ország leggazdagabb virilistáinak, többszörös milliomos, aki mindig jól tudta kamatoztatni vagyonát, elsőrangú üzletkötéseket csinált, vállalatokat alapított, bérházaik vannak, övé a legszebb palota a szajnaparti Quai Bourbonon, nagy érdekeltségekkel rendelkezik Franciaország legnagyobb autógyárainál, otthonában livrés inasok szolgálják ki, garázsában két autó áll rendelkezésére s ebédjein és estélyein nagyobb a fényűzés, mint a köztársaság elnökénél. Mit kívánhat még egy forradalmár, egy proletárvezér? Most, hogy 64 éves korára — kényelemben, jólétben, szenvedésmentes légkörben eltöltött hat évtized után — elnyerte a francia polgár számára elérhető legmagasabb posztot, a miniszterelnökséget, még legfeljebb az hiányzik, hogy Léon Blum — köztársasági elnök legyen. A szabadkőműves páholyok, a titkos földalatti érdekszövetségek sok lehetetlent lehetségesé varázsoltak számára már eddig is. Miért volna elérhetetlen a francia hierarchiának ez az utolsó lépcsőfoka?

Bernard Shaw és a háború

írta: Rády Elemér

Az „öreg összeférhetetlen”, ahogy Bernard Shaw-t hazájában nevezik — megszoktatott bennünket, hogy minden megnyilatkozásában valami olyat mond, ami elképeszti a világot. A vén cinikus, az örökké csipkelődő Shaw minden szavával vág valahova és az ítés mindig talál. Kevesen tudják úgy meglátni a dolgok fonákosságait, mint ő s kevesen tudják ezeket a meglátásokat egyszerre olyan édesen és vitriolosan kitalálni. Hazájában — a különben kínos Angliában — szinte társadalmon és osztályon kívülállóvá lett. Neki minden szabad, ő mindent megmondhat, rá senki sem haragszik. Szinte mint társadalmon kívül-, helyesebben felülálló lény mond ítéletet mindenről és mindnekiről. Nevetnek rajta, de félnek tőle. Mert Shaw kegyetlenül őszinte, semmi sem szent előtte...

Bernard Shaw most ismét nyilatkozott s legújabb cikke bejárta az egész világsajtót. De ez a legújabb Shaw-cikk még azokat is meglepte, akik évek óta megszokták, hogy Bernard Shaw külön véleményt szokott bejelenteni. A legújabb Shaw-nyilatkozat a háború problémáját fejtegeti s a vén kaján olyanokat mondogat oda baloldali híveinek, ami minden bizonyonnyal kellemetlenül érinti azokat, akik eddig Show-t is a „szellemi népfőnök”-ba sorolták.

Mit is mond Shaw?

„Ma mindenki egy új európai háború lehetőségétől reszket, — írja, — amely még rettenetesebb lesz, mint az előző volt s amelyben majd elvész a civilizáció.”

Lehetséges-e egy ilyen európai konflagráció? Az öreg csipkelődő már cikke elején nagyot nevet a félénk lelkeken. Lehetséges-e egy új háború? Természetesen lehetséges, hisz „a világ tele van lehetőségekkel s olyanokkal, amelyeknek mindegyike elég volna ahhoz, hogy egy-egy álmatlan éjszakát szerezzen.” A csendes és hűvös Primrose Hill is egy szép napon valami rettenetes vulkáni kitörés színhelye lehet, amely ugy önti el Londont, mint egykor a Vezuv Pompeit. Sőt mi több, egy új jégkorszak sem tartozik a lehetetlenségek közé, csúfolódik Shaw a rettegő szép lelkekkel. Más kérdés, hogy valószínű-e egy háború kitörése. Erre ma senki sem ad többet tíz évnél, de Shaw egyszerűen kijelenti: a háború kitörése valószínűtlen. Sőt mi több, lehetetlenség. Eddig minden reudben is lenne s a „baloldali intellektuális” is nagyot mulathatnának az öreg logikai bukfenccin. De ami ezután következik, az már kissé kellemetlen s azt bizonyítja, hogy már az ilyen „öreg liberálisokban”, mint Shaw, sem lehet százszázalékig megbízni. Mert az öreg Shaw fittyet hányva a kis és nagy átkokra, amelyet az „európai kultúra” nevében Mussolinira és Hitlerre hánytak, a következőket írja: „Csak két embernek volt bátorsága Európában, hogy ne csak a háború valószínűtlenségére, hanem egyenesen a háború lehetetlenégére építsen. E két férfit Benito Mussolininek és Adolf Hitlernek hívják. Én a magam részéről akár háromszor éljent is kiáltanék ezekre a bölés urakra, akik mellé talán oda kellene még állítanom azt a nagy japán szellemet is, akinek eszébe jutott, hogy felállítsa a független Mandzsukuo államot, de akinek, sajnos, nem tudom a nevet. Mind a hárman ezt mondták magukban: Európai háború nem lesz, tehát elmehek: a provokáció legszélső határáig és nem lesz belőle semmi baj. Nyilvánosan betétörölhetem eszimat Európa összes imperialista államférfiiba és mégsem lesz háború. Ezek után pedig mind a hárman szépen megalósították céljaikat és minden kitűnően sikerült nekik. Olyan kitűnően, hogy a dolgot aztán többször meg is ismételték, mielőtt mi egyre bizonyosabbra vetnénk az elkövetkezendő és elkerülhetetlen általános konfliktust. Fenyegető felhő vonult végig Európán s mindnyájan egyetértettünk benne,

hogy ez a háború felhője. És nem történt semmi, a felhő nagyon ártatlan kis gomolyag volt. Kár ezen nevetni: a begyulladt lelkek általában veszedelmesek...”

Ezután a nyílt vallomás és a Shawtól szokallan dícséret és elismerés után természetesen következik az elmaradhatatlan Shaw-i fricska is, amely az „ideges és begyulladt” angol államférfiaknak szól. Mussolini abessziniai hadjáratait, Hitler felfegyverkezését és a rajnai semleges zóna militarizálását olyan véres szatirával fordítja az angol és francia politika ellen, mintha az egész háborús atmoszférát ők teremtették volna meg. Angliában és Franciaországban az olasz és német „szerződésértékek”-re ideges nyugtalanság s a háborútól való reszketés volt a visszhang. S mit tett Hitler?

„Én nem dülök be a blöfföknek — mondhatja Shaw Hitlerrel. — A háborút egyrészt nem merik újramegírni, másrészt nem is tudják. Nincs közöttük senki, aki ezt a kockázatot vállalná. A felháborodott Anglia és Franciaország szemrehányásokat tett. Hitler néhány szóval felelt, ami körülbelül ennyiben foglalható össze: Menjete a fenébe.”

Ezeket írja Shaw Mussoliniról és Hitlerrel. Vajjon mit szólnak ezután azok, akik mindenként, aki az olasz és német nép újjászületését nem hajlandó sötét reakciónak látni, kiközösítenek az európai kultúra általuk nagyon kétesen körülhatárolt fellegvárából. Vajjon Bernard Shaw is kegyvesztet lesz ezután s levonulni kényszerül majd arról az olimpiaszírról? A liberális lapok, amelyek eddig kommentár

KRIZANTÉM-VIRÁG

Krizantém-virág, drága virágom
Vágyó két karom ime kitérom:
Jer a keblemre e borús öszbe,
lelkem derüvel még egyszer szódd be.
Nincsen virágom, nincsen sugaram,
hulló levéllel hull az aranyam.
Tűnő napomnak sápadt visszténye
lassan elmerül az éj ködébe.

Krizantém-virág, drága virágom
Te vagy mindennem már e világon,
Virágaimnak a legszebbike.
Fejem lehajtom ősz fűrtedre.
Volt már virágom: szende ibolya,
violák, rózsák, rezedák sora.
Nyári virágok Isten veletek!
Én hozzám már az ősz becsengetett.

Krizantém-virág, drága virágom
Ölélő karom ime kitérom:
Jer a keblemre e borús öszbe,
lelkem derüvel még egyszer szódd be.
Látod, mily kopár életem s a táj,
már az öröm is, a mosoly is fáj.
Itt bandukolok e bús alkonyon.
Krizantém-virág: édes asszonyom.

SÁRKÖZY GERŐ.

nélkül hozták Shaw cikkeit, most apróbetűs megjegyzést bocsátottak előljáróul. „Bár ez a cikke — írták — nem fedti a mi álláspontunkat, mégis...” Tehát már Bernard Shawot is csak a multja védi a kiközösítés elől?

Természetesen Bernard Shaw nem lenne hű önmagához, nem lenne az „öreg összeférhetetlen”, ha nem gúnyolná ki egyúttal az egész világot is. Finoman, szellemesen, a borotvaéles logikával felel meg arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen miért is nincs háborús veszély Európában, az új világháború miatt „ép oly valószínűtlen, mint maga a lehetetlenség.” Nem a háború és a halál pusztításától való féltés, hanem egyedül a félelem az ok — mondja Shaw. „Az angol kormány pl. délben hadat üzenne s másnap, még mielőtt öt órai teára kerülne a sor, minisztereink személyesen ott feküdnének elgázosítva, megsülve, megfőve, anélkül, hogy akár a vallás vigasztát is ráérték volna magukhoz venni. Ugyanebben a sorsban osztoznának London asszonyai is. Ilyen körülmények között tartják valószínű dolognak a háborút? Lehetséges ez? Vagy lehetséges volna akár öt év múlva, mire az ördögi találmányok a háborút majd még veszélyesebbé teszik... Minden kormányoknak, amely nem csupa futóbolondból áll, ma meg kell elégednie a csipőre tett ökölrel és energikus kijelentésekkel oly törzsek felé, amelyeknek egyelőre nincs aviatikájuk... Halál és züllés, ezek a leggyöngébb szavak arra, ami egy ilyen elővigyázatlan-ságból származhatnék. A mérges gázok a béke legerősebb támaszai, gyártsuk csak őket tovább, minden erőnkkel, egészen addig, míg annyink lesz belőle, hogy a világ egész levegőjét eltölthessük vele... Mert, amikor Mussolini és Hitler olyan végtelenül megnyugtató merészségről tesznek bizonyosságot, azt hiszem, nyugodtan tanácsolhatom az összes háborús pániktól megszállott lelkeknek, tekintés félelmüket egyszerű idegességi tünetnek...”

Vajjon meglátjuk-e Shaw szavai mögött azt a maró gúnyt, amelyet a háborús felkészülések féktelen versenye láttán felénk lövell? Shaw talán soha ilyen finoman nem írt szatírárt az egész társadalomról, mint ebben a néhány sorban. Micsoda gúny van ebben a shawi tételben, hogy az emberiséget a véres háborútól és az európai kultúra megsemmisítésétől csak a mérges gázoktól való félelem tudja visszatartani?

Shawot úgy is szokták nevezni, hogy a „nevető bölcs.” Ez a legutóbbi cikke igazolni látszik, hogy ez az epiteton ornans találó. Shaw bölcs dolgokat mondott, kinevetett mindenkit, de amikor a háború véres víziója megjelent előtte is. — úgy érezzük a sorok között — a Shawi nevetés is keserű volt. „A repülőgépek a béke valóságos őrző angyalai” írja egy helyütt, látszólag gúnyosan, de úgy érezzük, hogy még ez a mindig csipős, mindig gúnyos, örökké nevető ember is, egy percre elkomorodott, amikor ezt a fájóan igaz kritikát kellett leírnia, egy vesztébe siető korszakról.

Shaw legújabb cikke nagy fricskát adott a baloldali árintellektuálisoknak, a háborús neurasténiában szenvedő államférfiaknak, de a legnagyobb fricskát — sajnos, teljes joggal — az az európai kultúra kapta, amely a teremtő békét is már csak a halál megszállásának halmozásával tudja biztosítani.

Forgalomba került az új
DREHER—HAGGENMACHER
ŐSZI SÖR
Kérje mindenütt!

Hídverés

— magunk között

Széljegyzetek a „Láthatár” című kisebbségi kultúrsembléhez

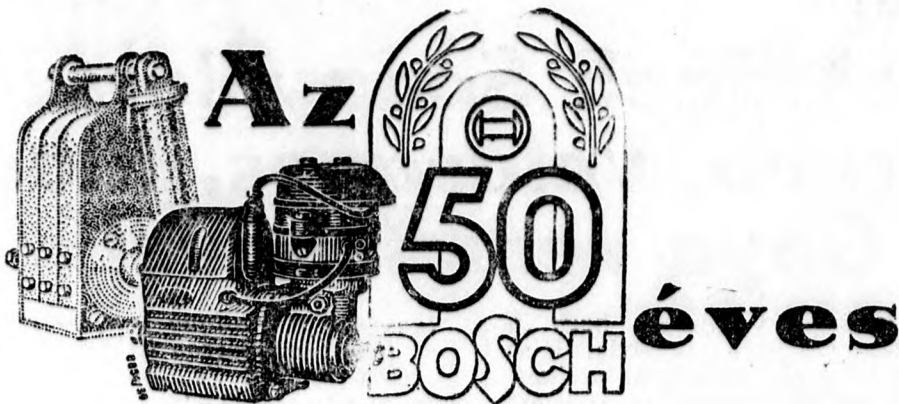
Külső köntösében, megjelenési formájának nemes ízlésre valló kiállításában is imponáló, vastkos folyóirat jelent meg a kirkatokban. A folyóirat címe „Láthatár” — s immár második száma érkezik be Romániába e színvonalason és tartalmasan szerkesztett kisebbségi kultúrsemblének, amely most negyedik évfolyamának hetedik-nyolcadik kettős számát adta.

A „Láthatár” tágas és levegős horizontja tülemelkedik országhatárokon s magába öleli a történelem sodrában négy felé szakadt magyarság kulturális életmegnyilvánulásait, szellemi áramlásait és minden jelentős megmozdulását. Különösen fiatal erők — fiatal írók és művészek tömörüléséből alakul ki a „Láthatár” szemlélete s így a feldolgozott anyag, a kisebbségi élet mélyreható elemzése és vizsgálata, minden vonatkozásában élményszerű, tapasztalati és biztos szemmel, tiszta látással méri föl életünk nagy sorskérdéseit.

A lap egyik szerkesztője, Csuka Zoltán neve, közismert a magyar szellemi területek olvasóközönsége előtt. Néhány évvel ezelőtt még azt a keserves kenyeret ette, amit a vajdasági föld juttat ma a magyarság ott élő tömegeinek, de verseinek érces, férfias hangja áthallatszott országhatárokon; ő szervezte meg a vajdasági magyar irodalmi életet s így már tájékozottságánál és súlyos élményeinél fogva is, alig lehetne más, hivatottabb szerkesztője e folyóiratnak, amely a magyar nemzetiségi élet egyetemes figyelője és kultúrtudósítója kíván lenni. A lap másik szerkesztője Kántor József, főmunkatársai között pedig ott látjuk Pekete Lajos, Ülvedi János és Zathureczky Gyula neveit.

Tekintve, hogy a folyóirat nemrégiben a romániai terjesztés jogát is megkapta, legutóbbi számának gazdag és változatos tartalmában már jelentős részt juttat a transzylván magyarság sorsdöntő problémáinak és kulturális életmegnyilvánulásainak is. Így váltotta be eredeti célkitűzéseit ez az eddig is színvonalasan szerkesztett rendkívüli jelentőséggel bíró folyóirat, mert így vált teljessé az a magyar szellemi horizont, amelynek feltárására vállalkozott. Rendkívüli jelentőségét pedig főként abban látjuk, hogy kulturális hídát jelent a politikai határok fölött és elősegíti a szerte-hullott magyar tömegek népi, kulturális és szellemi megismerését s e megismerésen keresztül egy egységesebb, közös szellem kialakulását; állandó körültekintést ad, megismerjük egymás eredményeit, hibáit s le tudjuk vonni a kellő tanulságot, azt a tapasztalati tanulságot, amely annyi áldozatot követelt tőlünk a kisebbségi sorsban; folyamatos szellemi érintkezést és közlekedést biztosít a közös sorsban élő magyar tömegek között. Ez is „hídverés” s a „Láthatár”-nak ez a hídverése sokkal reálisabb, sokkal biztosabb, mint az a másik „hídverés”, amely lehet komoly, becsületessé szándékú és jöhiszemű, de egyelőre csak illúzió és jóval kívüli esik a ködös láthatáron...

A „Láthatár” szeptember-októberi számát Ülvedi János „Magyarország és Középeurópa” c. tanulmánya nyitja meg. „A középeurópai kérdés nem kizárólag politikai probléma” — írja egy helyütt Ülvedi. — „Elsősorban társadalmi kérdés, amelyből szükségképpen következik, hogy a jövő lehető útjait eszerint, ennek megfelelően kell megrajzolni. A közép- és kelet-középeurópai népek csak úgy haladhatnak a népi fejlődés és virágzás útján, ha számolnak e

Autóknál alkalmazott BOSCH-féle gyújtási módszer fejlődése következő számokból tűnik ki: Perccenként 150 gyújtó-szikra volt az első BOSCH-gyújtó teljesítménye és perccenként 30.000 az új GR 8 BOSCH-gyújtó, mely győzelemre vezetett német, olasz és amerikai versenykocsikat. Sokoldalú kísérletezésnek és tapasztalatnak, valamint lelkiismeretes BOSCH-munkának és az új előállításai anyagoknak köszönhető ez a haladás

BOSCH

1886: Egyetlen ember a starton!
1936: Műve gőzerővel halad!

Robert Bosch A.-G. Stuttgart

LEONIDA & Co. București és fióklerakatai

BOSCH-KISZOLGÁLTÁS.

LEONIDA S. A., BUCUREȘTI • H. DANEK, BRAȘOV
MÜLLER & LORENZ, SIBIU • ACCUMULATOR, S. A. TIMIȘOARA

Minden kocsinhoz vegyen most a közeli szakszövetésben egy csomaggal az új BOSCH-gyertyából!

társadalmi törvényszerűség jelentőségével, mindenekelőtt ezt oldják meg gyökeresen és maradékok nélkül”.

Zathureczky Gyula „Nemzedékváltás” címen ír bátorhangú, de következtetéseiben is komoly és értékes tanulmányt. „Érezzük és tudjuk, — írja Zathureczky —, hogy mérhetetlen erők szunnyadoznak bennünk, amelyek

FEKETE FÉNYEK

Esik, esik, esik, esik...
Autók fáznak azva a vártán,
fényes fekete fedelén dobol a víz.
Vezetők áznak fázva a járdán,
fényes köpenyük csuklyáján eszrog a víz,
esik, esik, esik, esik...

Fényes tetejű ernyők gombája alatt
a házak tövében járunk a falhoz közel,
kerülgetjük a sarat.

Gyászmenet fordul a térre az utca torkán:
emberfát fordított földre tegnap egy orkán.
Fátyolos fekete árnyak tócsába lépnek
és nyulik búsan az ének...

(Tükröző tócsa az emberek ölete itti
s a Halál gonoszul bemártja rút lábait.)

Esik, esik, esik, esik...
Autók fáznak azva a vártán,
fényes fekete fedelén dobol a víz,
vezetők áznak fázva a járdán,
fényes köpenyük csuklyáján eszrog a víz,
esik, esik, esik, esik.

MÉSZÁROS JÁNOS.

egyetlen mozdulása elegendő volna egy újabb ezredév megteremtésére... A magyar ifjúság mindenütt egyformán érzi annak parancsoló szükségét, hogy az elapadt közélet, az eddig kevés figyelemre méltított népi erőkből pótolja, ami más szavakkal annyit jelent, hogy népi politikát akar követni... Megírja Zathureczky, hogy ebben a tekintetben „a kisebbségi magyar ifjúság hatása, a magyarországi ifjúságra szinte felmérhetetlen”, mert a kisebbségi sorsba jutott magyar ifjúság ismerte fel először a való helyzetet. „Az általános leszegényedés és a felsőbb-séges hatalom előtti abszolút egyenlőség az ostálykülönbségeket szinte teljesen eltörölte és a művelt magyar ifjúság figyelmét az alsóbb néprétegek, elsősorban a falu felé irányította”. Majd arra a megállapításra jut, hogy: „... a mai magyar ifjúság életének lényeges kérdéseiben azonos álláspontot foglal el... az egyetemes magyar ifjúság homogén tömeget alkot, amely azonos világszemlélet és életelv alapján várja a pillanatot, hogy átveve a vezetést az apák kezéből, a maga arcának mására formálja a magyar életet...”

Mécs László, Tamás Lajos, Reményi József versei teszik változatossá a vastkos folyóiratot, majd „Irodalmi decentralizáció” címen Bárdosi Németh János ír értékes tanulmányt. Isac Emil, a szimbolista román költő „A halottakhoz” című finom hangú és mélyértelmű költeményét Flórián Tibor művészi átültetésében közli a „Láthatár”.

Egri Viktor a szlovenszkói magyar irodalomról ír terjedelmes tanulmányt, Kántor József pedig „Irodalom — kisebbségi sorsban” c. értekezésében mutat rá: az irodalmi kritika hiányára, a klikkrendszerre és az irodalmi támogatás hiányára, amit elsősorban a zugsajtó hihetetlen elszaporodásának s a jótékonyági és kulturális célok áruhájában öltöző elősdiék elszánt ostromának tulajdonít, mert ez az ostrom teljesen kimeríti a nagyközönség áldozatkész-ségét s a komoly célokért küzdő, szemérmes munka képtelen ezekkel felvenni a versenyt. Dániel Antal a lapunk hasábjairól is ismert fiatal író, a „gazdasági megszervezéséről, Kovács György pedig a transzylvániai magyar ifjúság közművelődési feladatairól ír tanulmányt a „Láthatár”-ban. Tamás Lajos a szlovenszkói magya” irodalom helyzetét ismer-teti, Flórián Tibor „... mozaik” címen közöl irodalmi riportot. Négy világtáj gazdag krónikája, folyóiratszempje, könyvszemle és színházi rovat egészíti ki az értékes folyóiratot, amely a feltűnően gazdag és színvonalas ma-gyar folyóiratirodalomban is jelentőségteljes helyet foglal el és külön szint, eredeti jelleggel képvisel.

Bélték László

UTUNK

A lelki élet havi folyóirata

Szerkesztő: Dr Czapik Gyula :: Korda R. T. Budapest kiadása.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Ara egész évre portóval együtt: 175 Leu.

Kérjen mutatványszámot könyv-osztályunktól.

Huzella Odön:

Menekülnek Spanyolországból Greco, Velasques, Ribera, Goya remekművei

A műtörténelemből azt tanultuk, hogy „a spanyolok mindég szerették és csodálták az építészetet, de csekély volt bennük az archaisztikus érzék és hiányzott belőlük az az isteni szikra, amely az olasz vagy a francia architektónikus akarást lobbantotta lánggra”.

Ma fájdalommal tapasztaljuk, hogy a polgárháboru vérengzéseiben a spanyolok nem kimélnék sem embert, sem műemlékeket és nem művészi akarásokat lobbantanak lánggra, hanem azokat a nagyszerű műkincseket, amiket az ősök építettek: a csodálatos templomokat, várakat, középületeket és magánpalotákat. Nap-nap után olvashatjuk a híreket: ég Burgos, lángban áll Toledo. — bombázzák Sevillát, Casablancát, Valenciát. S azok, akik ismerik Spanyolország műkincsekben gazdag városait, akik tudják, hogy a hatalmas félsziget minden kis falujában is fellelhetők az ókor hatalmas kulturájának nyomai. — minden olyan hírre amelyek a spanyolországi pusztulásokról szólnak, lelkiük mélyéig megremegnek. Mert a spanyol polgárháboru vérengzésében nem ismer irgalmat s az emberek lízezei mellett a műkincsek pótolhatatlan értékei is elpusztulnak.

S hogy milyen gazdag Spanyolország ezekben a műkincsekben, az alábbi rövid áttekintésből is kitérünk:

Az ókorban a római világbirodalom építkezett a félszigeten és Merida, Lusitania hajdani fővárosa nagyszámu diadalívvel, hidjával, színházával, amfiteatrúmvával, vízvezetékével (amelyek romjai ma is az ókoriak fejlett művészi izléséről beszélnek), a régi rómaiak egyik legszebb városa volt. Hasonló ókori emlékek emelkednek Tarragonában, ahol a ciklopius városfal tűnik ki és Valencia mellett, a híres, szép Saguntum vára.

A középkor várakban, templomokban és palotákban alkotott művészi. A legrégebbi középkori templom Asturiában épült. A XII. században emelték a salamancai, a tarragonai és valenciai katedrálisokat, amelyekben még érezhetők a mór stílus hagyományai. Később idegen mesterek a francia gótikát plántálták át Spanyolországba s a burgosi és toledói épületeken érezhető ez leginkább.

Toledo Spanyolország egyik legszebb, legkülönösebb városa. Jellegét a mór stílus adja, ami még ma is az uralkodó elem benne. Kolostorai és harangtornyai mellett minduntalan mosékat és minarettet lehet találni. Híres, gótikus székesegyházát 1227-ben kezdte építeni egy francia építész egy mosénak a helyén. A világ minden részéből összesereglett építésszek dolgoztak rajta és mégis, ez a gyönyörű épület összehatásában igazi spanyol. Ennél sokkal régibb és hasonló szépségű Toledoóban a Christo de la Luz nevű kis templom, amelyet mór moséból alakítottak át 1085-ben, a mörök kiűzése után. Toledo is azóta érseki székhely s érseke Spanyolország primása.

A mór jellegét megtartották egész Spanyolország épületei. Például a toledói Santo Tomé már a katolikus érsekség építette, mégis mór jellege van. Ebben a gyönyörű templomban őrizték El Greco egyik legszebb festményét, amelyen Ország gróf temetését festette meg. El Greco-tól való a San Vincent templom csodálatosan szép oltárképe. Mária mennybemenetele is.

Különben El Greco — ez a görög származásu nagy művész — negyven évig élt és dolgozott Toledoóban. Egész iskola nőlt nyomában, de azt a művészetet, amely képeiből nagykor, sem kortársai, sem követői nem tudták utólni. Ennek dacára hosszú időn át megelégedtek róla s a XIX. század végén jánosfalvi Nemes Marcell, a kiváló magyar műgyűjtő fedezte fel s mintegy húsz, igen nagy értékű képet mentette meg a pusztulástól. Egyik legutolsó képe. — viharos spanyol tájat — Toledo környékén festette El Greco s ez a madridi Pradoba került. Kétszáz gyönyörű festmény maradt Greco után. Holttestét a toledói Santo Domingo templomban temették el. A Santo Bartolomé templom anyakönyvében ma is olvasható ez a bejegyzés:

„1614 április 7-én halt meg Greco Domenico, a görög, végrendekezés nélkül. A Santo

Domingo el Antiquo templomban temették el. Isten irgalmazzon lelkének”.

Greco mellett Velasques, az első igazi modern mester (1599—1660) aki évszázadokkal megelőzte a modern naturalizmus uttörőit, Ribera (1588—1656), aki különösen finom arcképeiben alkotott örökbecsűt és Goya (1746—1828), az impresszionisták ősatya emelkednek ki a spanyol művészek sokaságából. S hogy spanyol földön olyan sok neves művész nőhetett fel, annak nemcsak a spanyol-mór keveredésből eredő forró vérmérséklet az oka, hanem a természet szépségei mellett az a sok nagyszerű épület is, amely mindenütt feltalálható.

Toledo templomai után a legszebb épületek a granadai Alhambra, tiszta mór stílusával, az Escorial, a reneszánsz reakciójának ez a tökéletes kövémeredése a Madrid közelében levő Guadarrama lábainál, amelyet II. Fülöp építtetett 1561 és 1584 között. Szt Lőrinc tiszteletére. a IV. Károly király sírja fölé, s amely épületkolosszus kolostort, templomot és királyi palotát foglal magában: a madridi Prado-palota, barokkos elemeivel és még egy sor, gyönyörű épület — amelyek a festmények, szobrok, mozaikképek és gobelinek felbecsülhetetlen értékű sokaságával vannak tömve.

Azaz, hogy... csak voltak.

Mert a forradalmi Spanyolországból megkezdtek menekülni Velasques, Greco, Ribera, Goya és a többi mester művei.

A spanyol-francia határon olyan műkincseket mentettek már eddig is Franciaországba, amelyeket megközelíthetetlennek hittek Európa műértői. S ezeket a mű-

VENDÉGEM AZ ŐSZ

Aranyos levelet küld
évente szellők szárnyán:
— Ürülj, barátom, megyek!
A vén fa alatt várj rám!

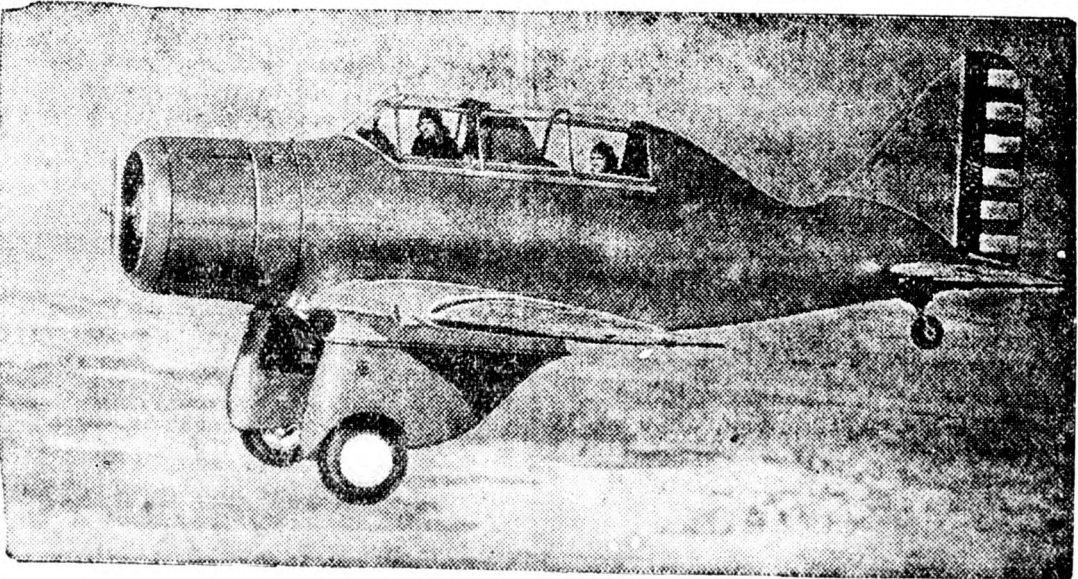
Most is bekopogtatott
hozzám hű, jó barátom.
A nap öreges arccal
mosolygott ránk az égen.

Leültünk diskurálni
a száradt, hűs gyepágyon.
Előállt egy kis vándor
lúcsók, hogy muzsikáljon.

Zengett a dal, Vendégem
lútkon kénynezeni kezdett.
A rozsdaszín avarról
messze fittyentett egyet.

Aranyos hintó réppent,
szép ökörvyálak vonták.
Kézenkéntül rám szórta
az ősz egy vén fa lombját.

SARKA LAJOS. tanuk a bíróságon!

Amerikai iskolarepülőgép.

Az amerikai Randolph-Fiöld légi kikötőjében kísérleteztek első ízben a képünkön látható repülőgéppel, amelynek az a célja, hogy a repülőiskola növendékei gyakorlatokat végezzenek rajta mindaddig, amíg az óriás-repülőgépeken végezhetnek szolgálatokat.

kincseket aránylag olcsón szerzik meg Párizs műkereskedői, akik búsas vagyonokat keresnek a Spanyolországból megmentett műkincsek eladásával.

A képeket, szobrokat, szőnyeget nem néhez kimenteni a polgárháboru lángjai közül. De milyen sors jutott azoknak a kőbe, márványba álmódott műkincseknek, amik klastromok, templomok, paloták alakjában hirdetik az emberi alkotóerő nagyságát?

Erről majd csak a polgárháboru lezajlása után fog tiszta képet adni a krónikások gyászjelentése.

Nevető percek

— Szabad vagy ma este?
— Igen.
— És holnap délben?
— Akkor is.
— És honapután?
— Sajnos, nem. Miért?
— Micsoda pech! Holnaputánra akartalak meghívni ebédre!

Händel nemcsak kitűnő zeneszerző volt, hanem híres nagyevő is. Egyik nap beállított egy londoni étterembe s három menüt rendelt. Utána párt és párt. Amikor már megunta, mérgesen odaintette a főpincért:

— Mi van az étellel?
A főpincér csodálkozva, de udvariasan felelt:
— Meg akartuk párt, míg uraságod társasága megérkezik.
— Nem kell párt — mondotta megenyhülve Händel. — A társaság én vagyok!

— A világ legnagyobb embere, aki valaha élt a földön, kétségtelenül Mayer Jeromos volt. Ilyen bölcs, ilyen szorgalmas, ilyen jóságos ember nem lesz soha többé!
— Honnan tudod?
Feleségül vettem az özvegyét!

Mayer beteges hizásban szenved s minden reggel egy óra hosszat kell lovagolnia. Két hét múlva megkérdik tőle, hogy fogyott-e már?

— Igen, 15 kilót...
— Gratulálunk!
— Tizenöt kilót fogyott a lól!

Shaw társaságában megjegyezte egy hölgy, hogy a férfi és a nő is akkor okos, ha korán lép házasságra. Shaw mosolyogva szól közbe:

— Sajnos, én más véleményen vagyok. Ha egy nő megokosodik, házasságra gondol. Ha egy férfi megokosodik, akkor már — házas!

Kovács Pál leányát egy kertész vette feleségül.
— Gyakran meglátogatod őket? — kérdik a törzsasztalnál Kovácsotól.

— Csak esős napokon!
— Miért csak esős napokon?
— Mert különben segítenem kell az öntözésnél!

— Ember, miért mázoltattad az autód egyik oldalát sárgára s a másik oldalát vörösre?

— Mert óvatos vagyok. Hallgasd majd meg, milyen ellentmondásokba fognak keveredni a szem-

SPORT

David, Pavlovici, Beilis
és a — részese

Két évre akarják letiltani Davidot, aki felelőségének tudatában félidőben bejelentette, hogy sérült.

A vasárnapi magyar-román mérkőzés még mindig élénken foglalkoztatja az ország sportközvéleményét. Eleneg ugyan már nem a mérkőzés részletei, hanem az u. n. „kapuscere botránya” kever fel nagy port. Davidot, aki félidőben sérülése miatt kiállt, meg akarják büntetni „fegyelmetlen és sportszerűtlen” magatartása miatt.

Hogy a szövetség nagyfejűinek magatartását és az ügyben elfoglalt álláspontját megértjük, néhány momentumot ragadunk ki az elmúlt hét eseményeiből. Az olvasó ezekből maga is levonhatja a helyes következtetést.

Október 2-án, pénteken este 6 órakor találkoztam Daviddal és Bodolával a fővárosi Union-szálló előcsarnokában, ahol a román és a magyar válogatott labdarúgócsapat játékosai laktak.

Elindultunk sétálni a Calea Victorian.

Előbb Bodolával beszélgettem az előző napi edzőmérkőzésről és a valószínű csapatösszeállításról, majd Davidnak említettem meg, hogy a *Gazeta Sporturilor* Pavloviciot ajánlja, mivel az erősebb, nagyobb és így alkalmasabb a belemenős nagy testűrejtű magyar csatárokkal szemben. Davidot nem bántotta a dolog, sőt kijelentette, hogy nem bánna, ha kihagynák a csapatból, mivel a csütörtöki triálon megsérült, *huzodása van a felső combjában*.

Már sokat hallottam arról a megállapodásról, amely Beilis, sport hírlapíró a *Gazeta Sporturilor* munkatársa, a Ripensia fővárosi képviselője és a futballszövetség között létrejött. Eszerint ha ötnél több Ripensia-játékos szerepel a válogatott csapatban, úgy százalékos részesedést kapnak a tiszta bevételből.

A magyar-román mérkőzésen 40 ezer fizető néző volt s az átlag helyáratát 150 lejrel lehet számítani, ami pontosan 6 millió lei bevételt jelent. Ebből a magyarok 450 ezer leit kaptak, a különböző kiadások is felemésztettek egy jelentős összeget, de még így is maradt éppen elég...

A részese tehát kitűnő üzletnek ígérkezett. Nem csoda, ha Beilis úr és segítőitársai igyekeztek öt Ripensia-játékost benyomni a román csapatba.

Sepi lemondása is nekik kedvezett és az illető urak kívítették, hogy a kijelölt kereten kívüli játékos, Ciolacot táviratilag rendelték le a fővárosba. Davidot azonban nem tudták kiszorítani és így legnagyobb bánatukra, csak 4 profijátékos került a nemzeti válogatottba.

Az első félidőben remekül védett David, de az egyik vetődésnél combhuzodása kiújult és erősen fájt. Mint lelkiismeretes játékos, ezt szünetben jelentette Radulescu kapitánynak. Bejelentését nagy örömmel fogadták, mert ime meg volt a kézenfekvő jogcím Pavlovicinak, az ötödik Ripensia-játékosnak a beállítására. Meg sem vizsgálták Davidot, nem törődtek többé vele. Az utolsó pillanatban befutó váratlan szerencse teljesen zavarba hozta Radulescut, Beilist és társait.

A közönség természetesen mítsem tudott a kulissza mögött folyó mesterkedésekről és David sérüléséről. Amikor azonban Pavlovici megjelenik a román kapuban, percenként zajosan tüntettek a válogatottbizottság ellen, mérkőzés végén pedig — Pavlovici miatti elvesztett mérkőzés feletti alkéseregésükben — kifütyölték és sörösuvegekkel párnákkal dobálták meg a szövetségi tagokat.

Ereztek a szövetség bölcsei urai, hogy itt valami nincs rendben és azért bünbakkot kerestek s erre legalkalmasabbnak Davidot találták.

Nagy bölcseken kisütötték, hogy: 1. nem akart védeni a román válogatottban; 2. félt, hogy szünet után sok gólt szed be és azért játszott meg a sérültet; 3. tehát fegyelmetlen és sportszerűtlen magatartása miatt súlyos büntetést érdemel.

Vasárnap éjjel, rögtön mérkőzés után, együtt utaztam a magyar válogatottal Clujra. Az egyik másodosztályú fuikében találkoztam Chromekkel, az oradeai District elnökével és Jenyvel, a Crisana trénerével, akik az oradeai ifjusági válogatottat kísérték a fővárosba.

Természetesen rögtön a mérkőzés került sorra. Chromek már akkor megmondta, hogy a kapuscere körül valami „dribli” történt. Szóba hozta a fentemlített megállapodást a Ripensia, illetve Beilis és a szövetség között és taláiban megjegyezte:

„Pavlovicival együtt nem is hat, nem is négy, hanem pontosan öt Ripensia-játékos szerepelt a válogatottban.”

A „David-ügy” kivizsgálása végett a szövetség Chiriteanut, a bucaresti District elnökét küldte Oradeara, akinek kérdéseire a „vádolt”-nak írásban kellett válaszolni. Végül elvitte Davidot dr. Ghermanhoz, hogy orvosi látleletet vegyen fel a sérüléséről.

Itt azonban megjárta Chiriteanu.

Dr. Gherman vizsgálata teljes mértékben igazolta Davidot. Ezzel a sérüléssel nem védhető tovább — mondja az orvosi megállapítás — és mint lelkiismeretes játékos, jóhiszeműleg lehetne meg bejelentését. Csodálkozását fejezte ki azután dr. Gherman afelett, hogy válogatott mérkőzésen nincs kint egy orvos a pályán, aki a sérült játékosokat azonnal megvizsgálhassa.

Chiriteanu visszautazott Bucurestibe. A szövetségnek azonban kevés öröme fog telni a vizsgálat eredményében.

Beilis úr és társai azonban elérték céljukat. Ellereiték magukról a figyelmet és a közönség felháborodásának elsöpréssel fenyegető áradatát megállították, a mérkőzésből reájuk eső részesedést pedig nyugodtan felvehették.

Ballay Sándor.

Crisana—Unirea Tricolor Oradeán. Vasárnap délután fél négy órai kezdettel a Károly-pályán játszik le a Crisana—Unirea Tricolor nemzeti bajnoki mérkőzést. Az Unirea Tricoloron a Crisana akar revansot venni a CAO legyőzéséért.

Visszavonja a pénzügyminiszter a sporteseményekre kivetett adót. Bucurestiből jelentik: Tilea Viorel, a futballszövetség elnöke a tegnapi napon kihallgatáson volt Cancioy pénzügyminiszternél, aki előtt a sporteseményekre kivetett adónak a román sportra nézve kellemetlen következményeit ismertette. A pénzügyminiszter ígéretet tett a futballszövetség elnökének, hogy a pénzügyigazgatóságoknak szétküldött sportadóra vonatkozó rendeletet azonnal visszavonja.

Magyar uszógyőzelmek Algírban. Algirból jelentik: A magyar uszók második algíri versenyükön sorra győztek az összes számokban. Eredmények: 100 m. gyors: I. Csik 59,6 mp. 100 m. mell: I. Lengváry 1 perc 20 mp. 400 m. gyors: I. Lengyel 5 perc 10,8 mp. Vízipólo: BEAC—Algír válogatott 7:5.

Hungária—Ujpest rangadó Magyarországon. Budapestről jelentik: Vasárnap délután tartják meg az óriási érdeklődéssel várta Hungária—Ujpest rangadót. A forduló többi mérkőzése: Phöbus Bocska, Budapest—11—Erediváros, Budapest; Hódás, Kispeszt III ker., Szeged FC. Szeged—10—Körmény, Nemzeti.

Urajátszák
a CAO-Gloria mérkőzést

Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a CAO meg nem jelenése miatt, barátságos alapon és a CAO által 2:0 arányban megnyert CAO—Gloria mérkőzést a Nemzeti Bajnokság Bizottsága 0:0 gólaránnyal a Gloria javára igazolta, azzal az indoklással, hogy a CAO hátfőn nem állt ki bajnoki mérkőzésre, hanem hazautazott Oradeára. A zöld-fehérek az igazságtalan döntés ellen fellebbezést jelentettek be. A fellebbezési bizottság tegnap esti ülésén helyt adott a kérésnek és elrendelte a mérkőzés újrajátszását.

A Nemzeti Bajnokság Bizottsága keddi ülésén fogja a mérkőzés időpontját megállapítani.

Trieszti kávé és tea
közvetlen behozatala Aszódi,
Sas-palota

Kávé és tea osztályomban az új termései kávék és teák megérkeztek. — Az általam ajánlott minőségek kizárólag csak egyedül üzletben kaphatók. Gyöngykávé, Maragucsi, Cuba, erős zamatu háztartási kávé igen olcsón, arany Jáva, Ceylon, Cuba, Mocca kávék, 8féle zamatu pörkölt kávéim izre utánozhatatlanok. Valódi török kávék kilója 140—160 és 180 lei. Világi teacégek Horniman's, Lip-ton, Tee kanna, Pekárek, Kiaht's, Piccadilly, Melrose, Kingdem-Blend, „U” „K” angol királyi udvar teái, J. C. Popoff összes világi cégek teabehozatala.

Aszódi, Sas-palota.

Aprohirdetések

Aprohirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 8 lei. Legkisebb aprohirdetés ára 30 lei. (Az állástörvénynek 33 százalékos kedvezmény).
Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Kiadó

kétszobás alkoves lakás, fürdő- és előszobával, kertes házban, november 1-re. Oradea, Str. Joan Clordas 38.

Kiadók

új házban egyszobás, fürdőszobás és 3 szobás lakások. Oradea, Ciocogariu-utca 35-a.

Kiadó

egy háromszobás, öszkomfortos lakás november 1-re. Oradea, Str. Cantemir 25. szám.

Kiadó

egy udvari szoba-konyha, speizos lakás, öszszes mellékhelyiségekkel november 1-ére. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Alkalmazás

4 gimnáziumot végzett románul beszélő, megbízható, rendes urilány pénztárhoz vagy jobb üzletbe elárúsítónéknak ajánlkozik kezdő fizetéssel. Cím: Oradea, Str. Simeon Stefan 9.

Toledó

munkához szépen dolgozó himzönőt keresek. Oradea, Str. Pasteur 13.

Ügyes

masamódiányokat felveszek. Cím a kiadóban.

Jobb mindenes

azonnalra fölvetetik — Oradea, Str. Take Joneescu 41. Kapuval szemben.

Adás-vétel

Eladó

jó karban lévő sötét-kék női télikabát, kisebb alakra. Cím: Oradea, Str. Gheorghe Lazar No. 5. Szabó J.

Jókarban

levő fekete női télikabát eladó. Oradea, Str. Delavrancea 16. szám.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, briliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regela Ferdinand No. 3.

Használt

ebédő butorok és egy szobakályha eladók. — Oradea, Strada Ciocogariu 30. szám.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regela Carol No. 5.

Különféle

Felsőruhavarrást vállalatok, háznál is. Oradea, Str. Bratianu 24. szám.

Figyelem!

Köszörültesünk kést, ollót, borotvát, hajvágo gépet, ifj. Kelemen Mihálynál, hoi a legjobb munkát kapja. Oradea, Piata Mihail Viteazul, Avram Jancu utca sarok.